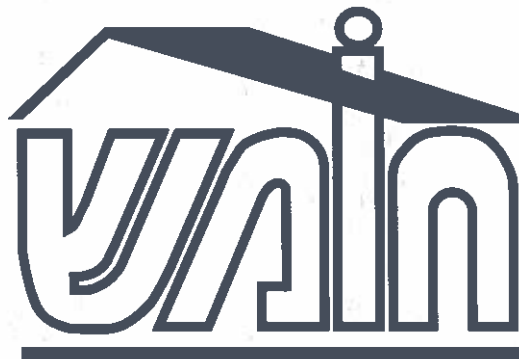

גיליון מס' 9 - מרץ 2002

חטיבה מקצועית שיקומית
מיסודם של העובדים הסוציאלים בחטיבה השיקומית

תאי חומש

ועדת פרויקטים בעמותת חומ"ש הוקמה לפני כשנתיים וחצי במטרה להפעיל תכניות חדשות אשר אינן בתחום עיסוקן של הועדות הקיימות.

באסיפה הכללית של חומ"ש בנובמבר 1999 הוחלט על מגמה של הרחבת הקשר של העמותה עם העובדים הסוציאליים העוסקים בשיקום אשר אינם חברי העמותה (הגדלת מספר החברים), וחיזוק הקשר עם אלו שהינם חברים בעמותה. לצורך כך הוחלט על הקמת והפעלת תאי חומ"ש באיזורי הארץ השונים.

במהלך השנתיים הועדה פעלה להקמת התאים ע"י איתור עובדי שיקום באזורים השונים, אשר לקחו על עצמם ארגון פעילות אזרית בהתנדבות. בכל תא פעילים כיום עובדים סוציאליים העובדים בשירותים שונים העוסקים בשיקום: מח' שיקום בבטל"א, מרכזי שיקום, מסגרות לשיקום פסיכיאטרי, ושרותי רווחה עירוניים.

התאים שהוקמו ופעילים עד היום:

● **תא דרום** - הראשון מכולם, קיים כבר 3 מפגשים. המפגשים מתקיימים בבאר שבע בשעות הצהריים, עפ"י בקשת המשתתפים, וכוללים מפגש חברתי עם כיבוד קל, הרצאה הקשורה לשיקום ותכנון פעילות נוספת. חברי התא הוציאו אגודת שירותי שיקום באיזור הדרום לשימושם של העוסקים בשיקום.

● **תא רחובות** - התקיימו 2 מפגשים. עפ"י החלטת חברי התא המפגשים מתקיימים בכל פעם בשירות רווחה אחר העוסק באוכלוסית אנשים עם מגבלות וע"י כך מקרב את עובדי השיקום לתחומי השיקום השונים באזור. המפגשים עד כה כללו הצגה של מועדון איל"ן והסבר על השירותים לאוכלוסית העוורים. במפגשים התאפשר גם מפגש חברתי עם כיבוד קל.

● **תא מרכז** - התקיים מפגש ראשון. במפגש הועלתה הצגת מועדון קנ"ף (מועדון חברתי לאנשים בעלי מגבלות פיזיות, אשר הוקם ביזמה ופעילות של עובדי שיקום באיזור השרון). המפגש כלל כיבוד קל שהוכן ע"י הפעילים בתא.

● **תא צפון** - נמצא בשלב של הקמה. כעת מתארגנת קבוצה של עובדים סוציאליים מאזור חיפה והצפון לצורך הפעלת התא.

בכל מפגש מוקדש זמן להסבר על עמותת חומ"ש ע"י יו"ר חומש או ע"י אחד מחברי ההנהלה.

חברי חומ"ש מוזמנים לקחת חלק בפעילות התאים ובגיבושה של קבוצת השתייכות מקצועית.

אזיזה (זכי)

יו"ר ועדת פרויקטים

בית איזי שפירא
זכריה ע"ש דוד הק ז"ל
2842/4 .ט.

סכום פעילות ועדת השתלמויות

בתאריך 13.10.01 נערך יום עיון בנושא שיקום ואומנויות באוניברסיטת בר אילן. ההשתתפות ביום העיון הייתה גבוהה. ההרצאה המרכזית והקבוצות בנושא טיפול באומנויות היו מוצלחות ביותר וההדים מיום העיון היו של שביעות רצון מהנושא והמרצים.

בשנת 2002 מתוכננים שלושה ימי עיון. בישיבה הראשונה שהתקיימה הוחלט לשתף את חברי חומ"ש בבחירת הנושאים לימי עיון אלו. להלן רשימת הנושאים:

המשפחה והנכה המשתקם

המושג איכות חיים - מדדים, הבנת המושג, האם זו מטרה בשיקום, המשקם מול המשתקם, איכות חיים כמדד בהצלחה בשיקום.

הפרטה בתחום השיקום

במה לפרויקטים חדשניים בתחום השיקום

להציל את המציל / לשקם את המשקם במצבי חירום שונים אוכלוסיות חריגות בשעת חירום שיטת הדיבוב

איכות חיים במצבי חירום

השיקום ועובדי השיקום בתקופה של צמצומים שימוש בהומור בטיפול השיקומי

שיטות טיפול שיקומיות קליניות - גשטלט

טיפול קבוצתי בשיקום

טכנולוגיה מתקדמת לשרות השיקום

אנו מבקשים לקבל את המשוב מכל חברי חומ"ש באשר לנושאים אלו. ניתן לשלוח תגובות לורד ברק בדואר אלקטרוני או בפקס.

בנוסף החליטה הועדה להמליץ על מספר ימי עיון הקשורים בשיקום. הועדה תשתדל השנה לאסוף נתונים אודות ימי עיון ולוונטים לשיקום ולהפיצם בקרב החברים.

תעודה : צ'י' רוג'י (אזי)

לעו"ס פנינה איגרא

ראש מדור טיפול באנשים עיוורים ולקויי ראייה מחלקה לשיקום עיריית חיפה

צרור ברכות על קבלת תואר עובד מצטיין ארצי במבצע העובד המצטיין 2001 ע"ש נח מוזס.

הענקת הפרס ע"י נשיא המדינה

הינה ביטוי להוקרת החברה לחשיבות

הטיפול השיקומי באנשים עם נכות,

לך אישית ולכל העובדים הסוציאליים העוסקים בשיקום.

עלי והצליחי!

חברתך בחולמ' ובאלף החלומה זכריה איגרא

האתר המאותר

בעידן "הכפר הגלובלי" מידע רב זורם בערוצי התקשורת הזמינים לכל דורש - האינטרנט. אין נושא ואין תחום שהמתעניין בו לא ימצא שפע מידע, החל ביום יום וכלה במידע מקצועי אמין ועדכני. ברצוני ליצור כאן פינה בה אציע מדי חוברת אתר אחד או יותר שכדאי לבקר בו. הקוראים מוזמנים לקרוא, לגלוש, לעיין ולהביע דעה - לתת לנו משוב. כמו כן - אנא הפנו שאלות ומשאלות ואשמח לתת מענה (ככל האפשר).

הפעם ברצוני להציג אחת מפינות המידע שבאתר האוניברסיטה העיברית בירושלים, ביה"ס לעבודה סוציאלית:

www.sa.huji.ac.il/links_H.shtml

דפי המידע הנפתחים לפנינו מאפשרים כניסה לאתרי הארגונים כגון: "האגודה לזכויות החולה", "נכים דורשים שוויון", "מרכז למידה ללקויי שמיעה", "האגודה לזכויות האזרח", "אבי" - אגודה בינלאומית לזכויות הילד, "בזכות" ועוד. כל אחד מהאתרים שברשימה מציע קישורים לאתרים נוספים וכך כל החפץ במידע מקצועי בנושא המעניין אותו יכול "להפליג" לעבר אופקים אין-סופיים של המידע הזורם באינטרנט.

ז'אן וג'ון

ז'ים אהובה אוביטליין

אתר חומ"ש באינטרנט

<http://www.homesh.org.il>

מה באתר? על העמותה ופעילויותיה, ומאגר מידע מפורט:

מאגר מידע

- שיקום ומידע כללי
- ארגונים מקצועיים
- תוכניות לימודים
- חקיקה בנושא נכויות של אנשים עם מגבלות
- מידע רפואי
- אביזרי עזר
- כתבי עת וספרות מקצועית
- ימי עיון וכנסים

העמותה

- חברי הנהלת העמותה
- פעילות הוועדות:
- ועדת חקיקה
- ועדת השתלמויות
- ועדת קשרים בינלאומיים
- ועדת עלון
- ועדת פרויקטים

e-mail: homesh@zahav.net.il

צור קשר

אתם מוזמנים להיכנס לאתר, להכיר את פעילויות חומ"ש, ולהנות ממאגר המידע הנרחב.

אורה נורי
ועדת פרויקטים

שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות בישראל – אכן, מהפיכה משפטית-חברתית

עו"ד אריאלה אופיר*

הנגשת התחבורה הציבורית והקמת נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות. בחלוף שלוש שנים מכניסת חוק השוויון לתוקף נעשים צעדים ראשונים ליישום הוראותיו. בעקבות חקיקת השוויון רבות יוזמות החקיקה המקדמות את זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות בתחומים קונקרטיים. דוגמת מופת לכך הוא חוק שיקום נכי נפש בקהילה, התש"ס – 2000. בימים אלה נדונה בוועדת עבודה, רווחה ובריאות של הכנסת הצעת חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (תיקון) (נגישות, דיור בקהילה וסיוע אישי, תרבות פנאי וספורט, חינוך והשכלה, המערכת המשפטית, צרכים מיוחדים ומידע), התשס"א – 2000, אשר כוללת את שאר פרקי חקיקת השוויון. הצעת החוק עברה בקריאה ראשונה ועם קבלתה יושלם בסיס המהפיכה.

3. נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות: ביום 1.8.00 הוחל בהקמתה של נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות. חוק השוויון הקים את נציבות השוויון בהשראת מדינות מובילות בתחום זה, אשר כוננו בצד חוקי שוויון, גופים עצמאיים שהיו לגורמים מרכזיים ביישומם. בבסיס הקמת נציבות השוויון בישראל עומד הצורך בגוף ממלכתי ייעודי שיעסוק בתיאום, בשילוב ואינטגרציה, במעקב, בייזום ובתימרוץ בכל הנוגע לעשייה בתחום זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות. חוק השוויון קובע אך חלק ממכלול התפקידים המיועדים לנציבות השוויון; שאר התפקידים כלולים בהצעת חוק השוויון המשלימה. חוק השוויון קובע כי תקציב נציבות השוויון ייקבע בחוק התקציב בסעיף תקציב נפרד. תקציב נציבות השוויון עומד על 2.4 מיליון ש"ח, והוקצו לה ארבעה תקנים (בנוסף לנציבה). בחלוף שנה וחצי הועמדו תשתיות המינהליות והלוגיסטיות של נציבות השוויון בד בבד עם תיפעול ראשוני של אגפיה: אגף מדיניות, מחקר והסברה; אגף נגישות ארצי; ומחלקת פניות הציבור. בהתאם לחוק השוויון מייצעת נציבות השוויון לשרים בהתקנת תקנות לפי חוק השוויון, ומרכזת את עבודת ההכנה להשלמת חקיקתו.

4. התעצמות: יותר מכל משתקפת המהפיכה האמורה בקרב קהילת האנשים עם מוגבלות. בשנים האחרונות פורחת הפעילות הציבורית של אנשים עם מוגבלות לקידום זכויותיהם, ואף נוצרו התאגדויות חדשות, אשר חרתו על דגלן פעילות "בגוף ראשון": "הסתדרות הנכים – מטה המאבק", "נכים עכשיו", "בקול", התמודדות", ועוד. הפגנות-שביתות הנכים הפכו לציוני דרך בתולדות המאבקים לצדק חברתי בישראל. **לסיום,** אל לנו לנוח על זרי הדפנה: עוד לפנינו יישום חוק השוויון והשלמת חקיקתו, הסרת מכשולי הברוקרטיה מחייהם של אנשים עם מוגבלות, העדפה מתקנת בחברה הערבית, חינוך והגברת מודעות, הסרת הצל הכבד של בידודם הנמשך של אלפי אנשים עם מוגבלות במוסדות, ועוד ועוד. רבה מאד המלאכה.

*עו"ד אריאלה אופיר, נציבת שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות

רקע: למעלה מ-10% מבנות ובני החברה הישראלית הם אנשים עם מוגבלות פיזית, שכלית, נפשית, חושית. "קבוצת מיעוט" גדולה זו סובלת שנים רבות מהפליה קשה, מסגרגציה, מפטרונות ומנחיתות חברתית-כלכלית בכל תחומי החיים. אי נגישותן של מערכות החיים, אחוזי אבטלה המגיעים ל-80% – ויותר, שכר עבודה מחפיר, בידוד במוסדות המוניים מחוץ לקהילה, הם המאפיינים את מציאות חייהם של האזרחים עם מוגבלות. עצימת עיניים מתמשכת לעוול החברתי החמור הפכה אותם ל"נוכחים-נפקדים" בקרבנו.

בעשור האחרון החלה בישראל, בהשראת מדינות המערב ובראשן ארה"ב, מהפיכה משפטית וחברתית בחייהם של אנשים עם מוגבלות, מהפיכה שעיקרה מעבר מעולם החסדים וההטבות לעולם השוויון והזכויות. ניצניה של מהפיכה זו ניכרים במיגון מערכות החברה:

1. תקדים "בוצר": במרץ 1996 ניתן פסק דינו של נשיא בית המשפט העליון, השופט אהרון ברק, בבג"צ **בוצר ואח' נגד מועצה מקומית "מכבים-רעות" ואח'**, שחולל פריצת דרך במצב המשפטי בתחומנו: שחר בוצר, נער בן 10 המתנייד בכסא גלגלים, עתר לבג"צ ביחד עם ארגון "בזכות" לאחר שלא הועילו כל פניותיהם אל הרשויות להנגיש את מבני הציבור בישוב מגוריו, ובמרכזם בית הספר בו למד. הנשיא קיבל את העתירה והעמיד לראשונה את מציאות חייהם של אנשים עם מוגבלות כסוגיה של זכויות אדם: "תכלית החקיקה [ההסדר בדיני התכנון והבניה – א.א.] היא לאפשר את שילובו של הנכה בחברה. מטרתה לאפשר לנכה להשתתף באופן מלא בחיי החברה בכל תחומי החיים. היא נועדה להגשים את הערך המרכזי של השוויון בכל הנוגע לנכה. היא נועדה להעניק לנכה שוויון של הזדמנות. היא באה לאפשר לנכה עצמאות ואי תלות... הנכה הוא אדם שווה זכויות. אין הוא מצוי מחוץ לחברה או בשוליה. הוא חבר רגיל בחברה בה הוא חי. מטרת ההסדרים, אינה להיטיב עימו בבדידותו, אלא לשלבו – תוך שימוש לעיתים בהעדפה מתקנת – במירקם הרגיל של חיי החברה". במהלך השנים שחלפו מאז נכתבו שורות אלה, הפך בית המשפט לזירת מפתח בקידום השוויון של אנשים עם מוגבלות בישראל בתחומי החיים השונים.

2. חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח – 1998: עד לא מכבר התאפיינה החקיקה בעניינם של אנשים עם מוגבלות בהסדרים שעניינם הטבות סוציאליות, כגון חוק הביטוח הלאומי וחוקי שיקום שונים. הסדרים משפטיים אחרים היו מינימליסטיים ומקוטעים עד כדי מתן לגיטימציה להפליה. בתחומי חיים מרכזיים כגון תעסוקה ודיור, שתק המחוקק. ביום 23.2.98 נתקבל בכנסת חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח – 1998, וביום 1.1.99 הוא נכנס לתוקף. חוק מהפכני זה מעגן לראשונה את הזכות לשוויון ולכבוד אדם של אנשים עם מוגבלות. הוא כולל חלק מפרקי הצעת החוק השלמה: עקרונות יסוד, עקרונות כלליים, שוויון בתעסוקה,

מנהיגות, שוויון ושילוב חברתי - שבוע הנכה בהרצליה

עו"ק אורית מרמרי-חזן, עו"ס נחמה בוט*

רקע

בהרצליה פועלת זה שלוש שנים תכנית "קהילה נגישה". השנה הכריזה מועצת העיר על "שנת הנגישות", מתוך כוונה להעביר לציבור מסר של מחויבות למתן שוויון הזדמנויות לכל אדם באשר הוא, ולחשוף את הציבור לצרכיו המיוחדים של האדם עם המוגבלות.

במהלך שנה זו יתקיימו מספר תכניות וארועים הקשורים לקידום מסרים אלה. יום הנכה הבינלאומי, המצויין מדי שנה ברחבי העולם ב-3 לדצמבר, הורחב בהרצליה לשבוע של ארועים, שתוכנן כקמפיין ציבורי להעברת אותם מסרים. התגייסות זו להפצת מסר שוויון האדם עם המוגבלות היא תוצר של שיתוף פעולה מתמשך ומתרחב בין כל השותפים המרכיבים את ועדות "קהילה נגישה" המקומית: הנכים, אנשי מקצוע, מנהלי מתנ"סים, אישי ציבור, נציגי ועדת הרווחה, מתנדבים, והכוחות החדשים שהצטרפו לפעילויות לקידום הנושא השנה:

ועדת הרווחה העירונית, מנהלי אגפים ומחלקות בעירייה, מערכת החינוך העירונית, מועצת הנוער העירונית, תנועות הנוער, ועדי השכונות ומתנדבים.

התכנית

כדי להבליט את המסרים האמורים, ניבנו הארועים סביב יכולותיהן וכישוריהן של קבוצות האנשים עם המוגבלויות בעיר, בבחינת "מיגבלה אינה מכשלה" בכל הקשור לכשרון וליכולת. כדי להעמיק את החדרת המסרים שנקבעו ולהרחיב את הפצתם, הוחלט על עריכת מסע החתמה עירוני נרחב על האמנה העירונית לשוויון זכויות למוגבלים, מלווה בעזרים פרסומיים כמו פליירים וסטיקרים, שתוכננו בעזרת נציגי הנכים, ומטרתם - הגברת המודעות להבטים שונים הקשורים למוגבלויות השונות.

1. 3.12.01 - ארוע הפתיחה שהתקיים ביום הנכה הבינלאומי, עמד בסימן מנהיגות נכים. חברי תכנית המנהיגות הבין נכותית של "קהילה נגישה" נטלו חלק בתכנון הארוע ובביצועו על כל מרכיביו: תכנים, הנחיה, מופעים אמנותיים ותערוכת ציורים. באותו מעמד חולקו תעודות גמר למשתתפי תכנית המנהיגות. הארוע נערך במתנ"ס "יד התשעה" ובהפקתו, במעמד ראש העיר, סגניה, ח"כ גילאון, מנהלי אגפים ומחלקות ונציגים רבים של מגזרי הנכים. נציגי נוער השכונה איישו את עמדת ההחתמה על האמנה והיו אחראיים על הארוח והכיבוד.

2. 4.12.01 - טורניר הכדורסל הארצי של ה"ספיישל אולימפיקס", בהפקת מחלקת הספורט, "בני הרצליה" והספיישל אולימפיקס. במהלך יום התחרויות התקיימה פעילות הסברתית של חניכי תנועת "הצופים" בה חולקו פליירים וסטיקרים של שבוע הנכה למשתתפי הטורניר, מלוויהם ותלמידי ביה"ס "היובל" שבבית ספרם נערך הארוע המרכזי.

3. 5.12.01 - יריד אמנויות בקניון שבעת הכוכבים. היריד נבנה ותוכנן כך שיאפשר להציג את מלוא כישוריהם של אמנים נכים, כיוצרים בעלי ערך. זאת במקביל לנתינת במה ציבורית לארגוני הנכים למטרות הסברה ומידע. במקביל לדוכנים,

דצמבר 2001

עיריית הרצליה
אגף החינוך והרווחה
הסמל לאריות רווחה וקהילה

אמות העיר הרצליה לשוויון זכויות לאנשים עם מגבלות "קהילה נגישה"

- א. הקהילה בהרצליה מאמינה כי כבוד וערך האדם הנס תנאים המתקיימים לגבי כל בני האדם כאשר הם, ללא קשר למין, אמונה, גיל ויכולת. לפיכך, מאמצת הקהילה בהרצליה את העיקרון הקבוע בחוק שוויון זכויות לאנשים עם מגבלות 1992 "זכויות היסוד של האדם משתנות על ההכרה בערך האדם, בקדושת חייו ובחיותו כן חרות, וכן יוכרו כרוח העקרונות בהכרה על הקמת מדינת ישראל".
- ב. הקהילה בהרצליה מכירה בשוויון זכויותיהם של כל תושבי העיר, ולפיכך, מאמצת את העיקרון הקבוע בחוק שוויון זכויות לאנשים עם מגבלות 1992 "זכויותיהם של אנשים עם מגבלות, ומחויבותה של החברה בישראל לזכויות אלו, משתנות על התנהגותם בעקרון השוויון. על ההכרה בערך האדם אשר נבוא כגלם ועל עקרון כיבוד הכריות".
- ג. הקהילה בהרצליה מכירה במחויבותה לקידום רווחת כלל חבריה, ולקיום תנאים לשוויון הזדמנויות.
- ד. הקהילה בהרצליה מאמצת את תורת המשפט "מיגבלות" על פי אמנת ברצלונה, העניו והסובלני 1995: "מיגבלות אינן מושג משתנה, הנובע מיחסי הנטל בין כישורי היחיד לבין התנאים הסביבתיים שבהם באים לידי ביטוי כישורים אלה".
- ה. הקהילה בהרצליה מאמינה כי שוויוןם של האנשים איש מיעוהו, הינה חלק מן הפסיפס האנושי ממנו מורכבת כל חברה, לפיכך, על הקהילה בתוכניותיה ופעילותיה, מוטלת החובה להתחשב בצרכיהם השונים של כלל התושבים ובכך, לקדם את שילובם של אנשים עם מגבלות במרקם החיים העירוני.

א. תושבי העיר הרצליה, נכבד כמיטב יכולתנו לקידום:

- 1 - הזכויות והצרכים של אנשים עם מגבלות מכל סוג שהוא, כך שיוכלו להשתתף כשווים בכל תחומי החיים, כולל: חינוך, עבודה, זיוו, פנאי, תרבות וחברת.
- 2 - הגברת המודעות בסביבתנו לצרכיו הפיסיים והחברתיים של האדם עם המגבלה.
- 3 - הסרת דעות קדומות והגברת הסובלנות כלפי אנשים עם מגבלות.

שפעלו משעה 14:00 - 21:00, נערכו הופעות מחול וזמר של אמנים נכים.

4. 6.12.01 - ערב מחולות משולבים במתנ"ס "נווה ישראל". במתנ"ס זה פועל חוג הריקודים של להקת הנכים "גלגל במעגל", שלקחה על עצמה לארח להקות מחול עירוניות יצוגיות לערב מחול משותף.

הערב עמד בסימן שילובו החברתי של הנכה בקהילה ויכולתו לתרום לה. הארוע תוכנן בשיתוף עם ביה"ס המקומי "בן צבי", ועד השכונה, נציגי קנ"ף, המתנ"ס השכונתי ומחלקת התרבות של העירייה.

המופע בוצע כארוע מחול מקצועי, מלא שמחה ואנרגיה, כאשר להקת הנכים מופיעה כלהקת מחול מקצועית לכל דבר, ומהווה את מסמר הערב.

5. 7.12.01 - הצגת "משחק הכסאות" באשכול פיס "זאב" -

יסודיים. העמדות אוישו ע"י תלמידים, חברי תנועות הנוער ומועצת הנוער העירונית, ועדי השכונות, נציגי הנכים וחברי ועדת רווחה ו"קהילה נגישה".

במהלך השבוע חתמו כ- 3,000 תושבים על האמנה.

סיכום

זו הפעם הראשונה שיום זכויות האדם עם המוגבלות צויין בהרצליה בהיקף הזה.

ההתגייסות למען קיום שבוע זה חצתה מגזרים והוכיחה: א. רעיונות השוויון והשילוב החברתי שמקדם פרוייקט "קהילה נגישה" - מחלחלים ברמות שונות של אגפי העיריה, של מערכת החינוך, ארגונים קהילתיים וועדי שכונות.

ב. יש נכונות בקרב הקהל הרחב להפתח אל רעיונות אלה.

שבוע זה ביסס את בטחונם של מגזרי הנכים השונים, בכל הקשור ל"יציאתם" אל הקהילה, ליכולת תרומתם ולהכרה בערכם. העבודה המשותפת של חברי ועדות "קהילה נגישה", ועדת רווחה ובעלי תפקידים בעיר - יצרה למעשה בסיס איתן של שותפות אמיצה ומתמשכת לקידום מעמד הנכה בעיר.

*אורית מרמרי - חזן, עו"ק - רכזת "קהילה נגישה", נחמה בוט, עו"ס, רכזת שיקום המחלקה לשרותי רווחה וקהילה - הרצליה.

הצגת התאטרון הקהילתי של ארגון הנכים הפיסיים, קנ"ף, הועלתה בפני שכבת כיתות ט' בחטיבת הביניים "זאב", הנוטלת חלק בפעילויות של מערכת החינוך בשנת הנגישות בהרצליה.

זו הופעה ראשונה של ההצגה בפני בני נוער. קדמה להופעה זו הכנה בכיתות באמצעות חומר רקע אינפורמטיבי, שסופק למחנכות, ועסק במעמד הנכים בארץ וזכויות נכים. במהלך ההצגה גילה הקהל קשב ועניין רב. משיחות עם תלמידים ניכר היה הרושם הרב שהותירה עליהם ההצגה, מעצם גילוי של עולם שלא היה מוכר להם עד עתה.

ההצגה אמורה להיות בסיס לדיון ולעבודה בכיתות.

מסע החתמה על האמנה העירונית לשוויון זכויות למוגבלים
האמנה העירונית לשוויון זכויות למוגבלים משמשת כלי להגברת מודעות הציבור לצרכי אוכלוסיית הנכים.

אמנת הרצליה מורכבת מחלק ערכי הצהרתי, המשותף לכל המגזרים העירוניים, וחלק מחיובותי, יחודי לכל מגזר. עיריית הרצליה פתחה את מסע החתמה ביולי השנה, עת חתמו קברניטיה ומנהלי אגפיה על פרק הרשות באמנה. שבוע הנכה הווה הזדמנות לצאת אל הציבור ולהחתימו על פרק התושבים. לצורך כך הוצבו 52 עמדות החתמה ליד ובתוך מרכזים מסחריים עירוניים, במתנ"סים, בשכונות ובבתי הספר העל

תערוכת עיוורים וכבדי ראייה יוצרים - אולם הכניסה בניין עיריית תל אביב

לאה אלגום*

במרכז רב שירותים לעיוורים בתל אביב יפו והיוותה את גולת הכותרת של הפעילויות הנעשות בחוגי היצירה במהלך כל השנה, כשהיעד העיקרי הוא שילובו המלא של האדם המוגבל בראייה, בעבודה, בחברה ובקהילה.

בעשייה מבורכת זו, מעורב כל צוות מרש"ל, הרכז החברתי; העובדים הסוציאליים; המורים, המדריכים ועובדי המנהלה. בהזדמנות זו, נודה לכולם על העבודה המסורה במהלך כל השנה. תודה מיוחדת לציירת ולמורה לציור, גברת חנה גולדגרט שבעבר ניהלה את בית ספר ניב לחירשים בתל אביב, שהייתה הרוח החיה ושדחפה לפתיחת התערוכה.

התזמורת, הציורים, עבודות האמנות, הפתיעו רבים ברמתם שלא מביישת אף אמנים יוצרים ללא מגבלות ראייה. "התוצאה" המרשימה היא תוצאה של "נקודת מפגש", בין עבודה מקצועית ומסורה של הצוות וההזדמנות הניתנת במרש"ל לחברים המציגים - לבין יכולתיהם וכשרונם.

מרש"ל תל אביב (המהווה נידבך של תחום נכויות במינהל השירותים החברתיים) הינו המרכז הראשון בארץ, שאיגד תחת קורת גג אחת את כל השירותים לעיוורים תושבי תל אביב יפו, בשלהי 1992, ומהווה דוגמא, מודל ומקור ללמידה לכל המרכזים שהוקמו אחריו בארץ.

*אלגום לאה, מנהלת מרש"ל ת"א

ביום חמישי, כ" כסלו תשס"ב 6.12.01, התקיים טקס פתיחת תערוכה של עבודות שנעשו במסגרת חוגי היצירה במרכז רב שירותים לעיוורים וכבדי ראייה בת"א יפו, במעמד רון חולדאי, ראש העיר תל אביב יפו ובהשתתפות חברי מועצת העיר; מנהל המינהל לשירותים חברתיים מר זאב פרידמן; פקידות בכירה; מר יוסי קורסיה מנהל השירות לעיוור (מ. העבודה והרווחה) ונציגי המשרד, נציגי צה"ל (יחידת ממכ"א ומפקדה) שאימצו את מרש"ל תל אביב.

הטקס המרשים נפתח בנגינת תזמורת המרכז, המונה שבעה חברים בעלי תעודת עיוור וחייל מתנדב מן היחידה המאמצת בצה"ל.

מועד פתיחת התערוכה בחג האורים, קשור ישירות עם מיגבלת הראייה.

חנוכה - חג האור והמזמור, חג הגבורה והיצירה: תערוכה מיוחדת זו, אכן הקרינה אור על עולמם של אנשים יוצרים עם לקות ראייה, שחרף מגבלותיהם הצליחו לבטא כשרונם; ביטויים החווייתיים והרגשי ואת רוח יצירתם.

העיסוק באומנויות, עשוי להיות מקור להנאה. הציור, הפיסול, העיסוק במלאכת יד והמוסיקה מסייעים להשתחרר מטרדות היום יום, מקלים על קשיי החיים ויכולים להוות גורם מסייע בתהליך השיקום.

התערוכה הציגה פן אחד מתוך מגוון הפעילויות המתבצעות

הנכה כאמן וכיוצר – תערוכת ציור במפעל "המשקם" בגוש-דן במסגרת שבוע "שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלויות" עו"ס אילה וסיליבר*

העיסוק בציור מאפשר לה.מ. ביטוי עצמי והבעה עשירה, למרות ליקויי התקשורת שלו וקשייו המוטוריים הקשים. הצייר משתמש במגוון של טכניקות, החל ברישום בעיפרון, בעט, בטוש ודיו וכלה בצבע שמן ואקריליק. עולם התוכן הנו עשיר ומגוון ביותר, החל בפורטרטים ודמויות מהעולם היהודי, דרך נופים פסטורליים וכלה בסצינות מלאות דמויות ותנועה מעולם הפנטזיה, אודות החלל החיצון והעולם העתידי. לכל תוכן התאים האמן את הטכניקה המאפשרת לו ביטוי מירבי מבחינת צורה, צבע, עומק ותנועה ותוך שליטה מדוייקת.

לקיום התערוכה עצמה היתה השפעה ניכרת בחיזוק הדימוי העצמי של האמן ועל ההכרה בו מצד חבריו לעבודה והצוות וכן אפקט ההכללה על נכים אחרים המועסקים במפעל עצמו ובמפעלים אחרים העוסקים בתחומי יצירה נוספים, לבוא ולחשוף עצמם בחברה.

קיום התערוכה תרם להכרה ולמודעות של הצוות והנהלה והאורחים השונים כי מעבר ליום העבודה השגרתי, יש לעובדים רבים מקרב האנשים בעלי מוגבלויות, עולם עשיר פנימי שבא לידי ביטוי ביצירה נראית וכיום גם מוערכת.

*עו"ס אילה וסיליבר, "המשקם"

בימים רגילים עיסוקה העיקרי של חברת "המשקם" הינו בדאגה להעסקתו ולתעסוקתו היציבה של הנכה ובעל כושר העבודה המוגבל. מפעל גוש דן מצטיין בתחום זה ואכן יש בו תעסוקה מגוונת ויציבה המאפשרת העסקת עובדים בעלי מיגוון נכויות מחד וכישורים שונים מאידך ושילובם על-פי יכולתם ומיגבלותיהם בשאיפה תמידית לשפר ולאפשר מיצוי כישוריהם. שבוע "שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלויות" שימש כמנוף להתייחסויות נוספות אל האדם עם המוגבלות, בנוסף להיותו אדם עובד איפשר התבוננות בתחומי חיים נוספים שמעבר לשעות העבודה. כך נולדה התערוכה שהוצגו בה הציורים של ה.מ. בנוכחות אורחים ומשפחה.

איכות החיים של האדם בכלל והנכה בפרט מקבלת כיום דגש רב. רוחות מרעננות מנשבות בעולם השיקום ומתרחבת הגישה וההתייחסות לכלל עולמו הפנימי של הנכה גם מנקודת המבט הטיפולית ובמיוחד מנקודת המבט של "נורמליזציה" והדגשת האדם כמכלול על תכונותיו וכישוריו.

העיסוק ביצירה אמנותית מדגיש את תחושת השליטה והמסוגלות של כל אדם, הבאת רעיונות מעולם הדימוין והוצאתם מן הכוח אל הפועל – לעולם המוחשי ובכך מרחיב את החשיבה והביצוע ועונה על צרכים גבוהים יותר של משמעות ומהות האדם עפ"י סולם הצרכים של מסלאו.

מרכזים טיפוליים לילדים עם פיגור שכלי במסגרות חינוך בעיר תל אביב- יפו: הערכת ההורים את השיפור באיכות חיי הילד והמשפחה עם השהות במרכזים הטיפוליים.

דיצה מורלי-שגיב, רות קטנוב, גילה טאושטיין, לילי הינדן ואורית דקה*

- האם ימצא קשר בין שהות הילד במרכז טיפולי ובין שיפור באיכות חיי ההורים בהיבטים פנימיים כגון רווחה נפשית וזוגיות על פי דיווח ההורים.
- האם תחושת השיפור באיכות חיי הילד והמשפחה תגרום לדחייה בטווח הארוך ברצון ההורים לסדר את הילד בסידור מוסדי על פי דיווח ההורים.

אוכלוסיית המחקר

הורים לילדים הסובלים מפיגור שכלי ברמות שונות החל מפיגור קל ועד לפיגור קשה ועמוק ואשר ילדיהם משולבים במסגרת המרכזים הטיפוליים בבתי-הספר והגנים המיוחדים בעיר תל אביב יפו.

במרכזים הטיפוליים משובצים 66 ילדים וגילם נע בטווח של 4 - 21 שנים.

הגיל הממוצע של הילדים הוא 11 שנה.

ומשך השהות במרכז הטיפולי הממוצע היה 3.5 שנים ונע בטווח של בין פחות משנה ועד 11 שנה.

במחקר השתתפו 39 משפחות.

כלי המחקר

הנתונים במחקר נאספו באמצעות שאלון שכלל 30 שאלות סגורות ו-2 שאלות פתוחות.

השאלון שנשלח למשפחות הילדים הינו שאלון חצי מובנה. כלי השאלון נבחר כיון שהיה בשימוש במחקר דומה על אוכלוסיית יעד דומה, ועבר מבחני תוקף ומהימנות. (ועדת מומחים ופריטסט).

השאלון שימש במחקר הערכה של י.סלעי (1996) להערכת יום השהות של מפגרים סיעודיים במעון הטנה-ירושלים. השאלון נשלח בנקודת זמן אחת לכל משפחות הילדים המבקרים במרכזים הטיפוליים על פי רשימות שהועברו לנו על ידי העובדות הסוציאליות.

ממצאים

1. תמצית הממצאים הדמוגרפיים:

- הצגת הממצאים הדמוגרפיים המרכזיים:
ישנם יותר בני המבקרים במרכזים הטיפולים (59%) מאשר בנות (41%).
רוב הילדים המבקרים במרכזים הטיפוליים סובלים מפיגור קשה (79.5%) וכ-20.5% סובלים מפיגור בינוני.
אחוז גדול (31%) מהמשפחות המבקרות במרכזים הטיפוליים הם עולים מחבר העמים המתמודדים בנוסף לילד החריג גם עם בעיות קליטה.
כמו כן, 20.5% ממשפחות הילדים שמבקרים במרכזים

מבוא

מדיניות המשרד בתחום הפיגור בשנים האחרונות דוגלת בפיתוח רצף שירותים עבור האדם המפגר בקהילתו הטבעית, וזאת על מנת לאפשר לאוכלוסייה זו להמשיך לחיות בקרבת משפחתה וקהילתה הטבעית, ותוך אחריות הרשות לספק שירותים לתושביה.

במסגרת מדיניות זאת, משרד העבודה והרווחה ומשרד החינוך מפעילים מרכזים טיפוליים בקהילה לאנשים עם פיגור שיכלי. משרד החינוך מממן את הפעילות מהשעה 8:00 עד שעה 14:00 ומשרד העבודה והרווחה מממן פעילות זו מהשעה 14:00 עד 18:00.

בעיר תל אביב- יפו פועלים 8 מרכזים טיפוליים במסגרות החינוך המיוחד לילדים עם פיגור שיכלי ברמות שונות.

מטרות המרכזים הטיפוליים:

1. שיפור איכות החיים של המשפחות באמצעות עזרה בהתמודדות עם גידולו של ילד עם פיגור בבית.
2. שיפור איכות החיים של הילדים הסובלים מפיגור שיכלי ברמות התפקוד השונות המבקרים במרכזים הטיפוליים.
3. דחיית סידורה לטווח הארוך של אוכלוסייה זו במסגרות חוץ ביתיות עד כמה שמתאפשר הדבר.

פעילות המרכזים הטיפוליים מהווה המשך ליום לימודים כשהדגש בפעילות המרכזים הטיפוליים הוא על פעילות מתאימה לשעות הפנאי.

במסגרת מחקרנו בחרנו להעריך חמישה מרכזים טיפוליים הפועלים במסגרות החינוך המיוחד לילדים עם פיגור בעיר תל אביב יפו. המרכזים הטיפוליים שהשתתפו במחקר היו: ביה"ס ונצאלה, ביה"ס הצורי, גן מאור, גן שלונסקי, וביה"ס קלישר. המרכזים הטיפוליים שונים זה מזה באוכלוסיית היעד שלהם. חלקם מטפלים בילדים עם פיגור קל ואחרים מטפלים בילדים עם פיגור בינוני קשה ועמוק ובגילאים שונים.

כמו כן, הרכב כח האדם ומהות הפעילות מותאמים לכל מרכז טיפולי.

מחקר זה ניסה לבחון האם השרות הניתן במרכזים הטיפוליים עונה על המטרות שהוגדרו בהתאם להערכת ההורים.

שאלות המחקר היו:

- האם ימצא קשר בין שהות הילד במרכז טיפולי ובין שיפור באיכות חיי הילד עם הפיגור כפי שמדווח על ידי ההורים.
- האם ימצא קשר בין שהות הילד במרכז טיפולי ובין שיפור באיכות חיי האחים על פי דיווח ההורים.
- האם ימצא קשר בין שהות הילד במרכז טיפולי ובין שיפור באיכות חיי ההורים בהיבטים חיצוניים כגון עבודה, בילויים על פי דיווח ההורים.

הטיפוליים היו בעלי הרכב משפחתי חד הורי מסיבות של גרושין, פרודים או שהאב נשאר בבריה"מ או אלמנות.

● הצגת ממצאים הנוגעים לשאלות המחקר-

* שאלה מספר 1:

האם ימצא קשר בין שהות הילד במרכז טיפולי ובין שיפור באיכות חיי הילד עם הפיגור כפי שמדווח על ידי ההורים. ממוצע התשובות שהתקבל היה עם סטית תקן של 0.386. ההורים מדווחים על שיפור מועט באיכות חיי הילד (בשאלון הסגור) בעקבות השהות במרכזים הטיפוליים $X = 1.493$.

* שאלה מספר 2:

האם ימצא קשר בין שהות הילד במרכז טיפולי ובין שיפור באיכות חיי האחאים על פי דיווח ההורים.

ההורים מדווחים על שיפור באיכות החיים של האחים לילד עם הפיגור ברמה בינונית.

ממוצע התשובות שהתקבל היה 1.937 עם סטית תקן של 0.65.

* שאלה מספר 3:

האם ימצא קשר בין שהות הילד במרכז טיפולי ובין שיפור באיכות חיי ההורים בהיבטים פנימיים כגון רווחה נפשית וזוגיות על פי דיווח ההורים.

דווח על שיפור משמעותי מאז סידורו של הילד במרכז הטיפול. ממוצע התשובות שהתקבל היה $X = 2.28$ עם סטית תקן של 0.437.

* שאלה מספר 4:

האם ימצא קשר בין שהות הילד במרכז טיפולי ובין שיפור באיכות חיי ההורים בהיבטים חיצוניים כגון עבודה, בילויים על פי דיווח ההורים.

בתחום זה דווח על שיפור משמעותי. ממוצע התשובות שהתקבל היה $X = 2.085$ עם סטית תקן של 0.401.

* שאלה מספר 5:

האם תחושת השיפור באיכות חיי הילד והמשפחה יגרום לדחייה בטווח הארוך ברצון ההורים לסדר את הילד בסידור מוסדי על פי דיווח ההורים.

דווח על שינוי מועט מאוד בהחלטה לגבי סידור חוץ ביתי של הילד ($X = 2.04$) סולם הפוך כלומר ככל שהממוצע גבוה יותר השיפור נמוך יותר) עם סטית תקן של 0.368.

● התפלגות שכיחות הקטיגוריות המרכזיות במענה לשאלה מה היה עושה הילד כשהיה בבית בדרך כלל בשעות אחר הצהריים?

הקטיגוריות המרכזיות שעלו בשאלה זו מצביעות על כך כי רוב הפעילות של הילד החריג בשעות אחר הצהריים לפני שילובו במרכז הטיפול היתה בבית וכללה תכנים בסיסיים ביותר של טלויזיה וידאו.

לא צויין באף מקרה שהילד שולב בחוגים או בפעילות אחרת נורמטיבית.

כמו כן עולה בברור כי רוב הנטל של ההשגחה נפל על בני המשפחה הורים או אחים.

● התפלגות שכיחות הקטיגוריות המרכזיות שניתנו במענה

לשאלה באיזה מידה אתם מרגישים שינוי לטובה באיכות החיים של המשפחה מאז השילוב במרכז הטיפול?

הקטיגוריות המרכזיות שעלו במענה לשאלה זו מצביעות על שיפור באיכות חיי ההורים דבר התואם את הממצאים בשאלון הסגור. בנוסף עלו קטיגוריות שהדגישו את השיפור בחיי הילד עם הפיגור.

קטיגוריות נוספות שעלו היו השיפור באיכות חיי האחאים הן בהיבט של הקלה בעומס שנפל עליהם והן בהיבט שלהורים יש יותר זמן להיות איתם. ממצאים אלו תואמים את שאלות המחקר. לא צויין כלל נושא הסידור המוסדי דבר התואם את הממצאים בשאלון הסגור שם לא נמצא כמעט קשר בין הסידור במרכז הטיפול לבין דחיה בבקשה לסידור חוץ ביתי.

ניתוח ודיון בממצאים

במחקר הערכה זה נבדקו מספר שאלות מחקריות.

● בהתייחס לשאלה האם ימצא קשר בין שהות הילד במרכז טיפולי ובין שיפור באיכות חיי הילד עם הפיגור כפי שמדווח על ידי ההורים.

נמצא כי ההורים דיווחו על שיפור מועט באיכות חיי הילד בשאלון הסגור. הדבר יכול להיות מוסבר בכך שלהורים כמעט ואין קשר עם הצוות של המרכזים הטיפוליים וגם על פי דיווחי מרכזות המרכזים הם מגלים מעט ענין בקורה עם הילד בשעות שהוא במרכז לכן כמעט ואינם יודעים בפועל מה קורה עם הילד בשעות שהוא מבלה במרכז הטיפול.

הדבר תואם את הספרות המדברת על עומס רגשי ופיזי רב המוטל על הורי הילדים וכאשר הם אינם צריכים להשגיח על הילד ישירות הם מתפנים לעיסוקים אחרים (לוי-שיף ושוולמן, 1998).

עם זאת, יתכן ואם במחקר היו נשאלות גם המטפלות הישירות במרכזים הטיפוליים על שיפור באיכות חיי הילד מאז הוא שולב במרכז הממוצעים עשויים היו להיות גבוהים יותר. ממצא זה הוא בעל משמעות חשובה לפרקטיקה. אנו מתרשמות כי המצב שבו ההורים אינם מעורבים דיים בנעשה עם ילדם במרכזים הטיפוליים הוא לא מצב תקין ויש לפעול לשנותו על ידי יוזמה גדולה יותר של אנשי הצוות במרכזים לעדכן ולידע את ההורים על הנעשה במרכז ועל החוויות אותן חווה ילדם. בצד ממצא זה בשאלון הסגור, בשאלות הפתוחות התייחסו יותר ההורים לשיפור באיכות חיי הילד עם הפיגור מאז שולב במרכז הטיפול. דוגמאות לכך: "המועדונית עזרה מאוד לילדה ולמשפחה, זה מאפשר לילדה שלי להיות עם ילדים אחרים דבר שלא עשתי קודם, החוגים מוסיפים ומפתחים אותה היא למדה להדביק ולצייר"

הממצאים בשאלות הפתוחות מעידים שלמרות מה שצויין לעיל כשההורים מתבקשים לתאר את המצב של הילד לפני השילוב אל מול אחרי השילוב במרכז הטיפול הם מצליחים לראות את השיפור באיכות חיי הילד ולדווח עליו. כמו כן, ההורים ציינו כי היו מעונינים להיות מעורבים יותר בנעשה במרכז הטיפול הדבר תואם את המלצתנו לעיל.

השיפור המדווח על ידי ההורים תואם את הנאמר בספרות התיאורטית לגבי מענים קהילתיים לאוכלוסיה חריגה התורמים לאיכות חייהם של הילדים המשולבים בתוכנית המרכזים הטיפוליים. (סלעי, 1996).

● לגבי השאלה האם ימצא קשר בין שהות הילד במרכז טיפולי ובין שיפור באיכות חיי האחים על פי דיווח ההורים. ההורים דיווחו על שיפור באיכות חיי האחים ברמה בינונית בעיקר בהקשר של פינוי זמן של ההורים לטובתם, האחים נהנים יותר מחייהם הפרטיים.

הדבר תואם מאוד את הספרות התיאורטית שמדברת על פגיעה רבה באחים של הילד עם הפיגור כתוצאה מהעיסוק הבלתי נגמר של ההורים בטיפול בילד החריג (זיידר ומרום, 1980). העובדה שהילד החריג נמצא במסגרת מוגנת עד שעות אחר הצהריים אכן מאפשרת פינוי זמן לילדים הנוספים שבבית. הדיווח ברמה הבינונית יכול להיות מוסבר בכך שהאחים במשפחות שנחקרו היו יחסית בגיל צעיר ולמעשה עדיין לא יכלו לקבל על עצמם עול טיפול באחיהם החריג ולכן עוצמת ההקלה בעומס היא ברמה בינונית בלבד.

שיפור מועט בהקשר זה דווח בהבט של ארוח חברים בבית. ממצא זה יכול להיות מוסבר בכך שעדיין ישנו חשש מפני חשיפת האח החריג לחברים מהגן, בית הספר וכדומה.

לסטיגמה החברתית עדיין משמעות בהקשר זה וישנה מידה מסוימת של הסתרת האח החריג ומניעת כניסת גורמים חיצוניים למשפחה.

ממצא זה מחייב לדעתנו חשיבה ברמה של התערבות עם המשפחות ועם האחים והמסגרות בהן הם משולבים על מנת להקטין סטיגמות של החריג ולאפשר לאחים אלו להפתח לקשרים חברתיים נורמטיביים ולארח ללא חשש בביתם את חבריהם.

● לגבי השאלה האם ימצא קשר בין שהות הילד במרכז טיפולי ובין שיפור באיכות חיי ההורים בהיבטים פנימיים כגון רווחה נפשית וזוגיות על פי דיווח ההורים.

בתשובה לשאלה זו ההורים דיווחו על שיפור משמעותי בתחומים של רווחה נפשית, תחושה בריאותית טובה יותר, יותר מנוחה ורענון וזמן לעיסוקים וילדים האחרים.

ממצא זה תואם את הספרות המקצועית המדברת על המחירים הכבדים שמשלמים ההורים בגידולו של ילד חריג (כנעני, 1989). הורדת נטל הטיפול בילד ואפילו רק לחלק משעות היום מובילה לשיפור משמעותי בתחושות ההורים וביכולתם להתפנות לעיסוקים אחרים ולמשימות אחרות בבית כגון הטיפול בשאר הילדים. מכאן שבהיבט זה משיג המרכז הטיפולי בצורה טובה ביותר את מטרתו להקלה בעומס המוטל על ההורים ובשיפור איכות חייהם.

גם בשאלות הפתוחות דיווחו ההורים על שיפור משמעותי בתחומים אלו: "היה בלתי אפשרי לנהל חיים בריאים של שגרה לפני שהיא היתה במועדונית... אנו רואים שינוי לטובה באיכות החיים מאז שהילד במועדונית..."

בצד הדיווחים הללו דווח על שיפור בינוני בתחום של החיים הזוגיים. אנו מסבירות זאת בכך שלהורים עדין קשה להחשף

ברמת שאלון לתחומים אינטימיים כגון הזוגיות ויפה שחלקם דיווחו על שיפור, אפילו ברמה הבינונית.

● לגבי השאלה האם ימצא קשר בין שהות הילד במרכז טיפולי ובין שיפור באיכות חיי ההורים בהיבטים חיצוניים כגון עבודה, בילויים על פי דיווח ההורים.

גם במענה לשאלה זו דווח על שיפור משמעותי בתחומים של עבודה, סידורים, ופנאי.

בספרות מצויין כי אחד מהפגיעות בחיי ההורים לילד חריג הוא בהקשר של הגבלת יכולתם לעבוד מחוץ לבית או פגיעה בשכר בעקבות העדרויות רבות בשל טיפולים בילד. (כנעני, 1989). מאוד בלט השיפור ביכולת ההורים לעבוד ולהשקיע בעבודתם. הם דיווחו על הפחתה נכרת במספר ההפרעות במהלך יום העבודה וכי הם מפיקים יותר בעבודתם.

גם כאן המרכז הטיפולי מצליח להגשים את מטרותיו בצורה טובה ביותר ומאפשר להורים עצמאות בעבודה ובכך גם שיפור כלכלי של כל אלו השפעה ישירה על שיפור איכות חיי ההורים והמשפחה בכלל.

הממצאים היו עקביים גם בדיווחים בשאלות הפתוחות היו הורים שציינו כי הסידור במרכז הטיפולי איפשר להם לצאת לעבודה וכדומה.

בצד הדיווחים על השיפור המשמעותי בהיבטים אלו דווח על שיפור מועט בהקשר של ארוח חברים ומפגש עם חברים. ממצא זה מקביל לממצא שנמצא אצל האחים ושוב אנו מסבירות זאת בחששות הכבדים להחשף בפני אחרים ולחשוף את הילד החריג ואת המשפחה.

המלצתנו היא כי יש לחשוב על התערבות בקרב ההורים באמצעות קבוצות תמיכה או בדרכים אחרות שיאפשרו לפוגג את החששות ולאפשר להורים חיי חברה נורמטיביים.

● לגבי השאלה האם תחושת השיפור באיכות חיי הילד והמשפחה יגרום לדחייה בטווח הארוך ברצון ההורים לסדר את הילד בסידור מוסדי על פי דיווח ההורים.

בנוגע לשאלה זו דווח על שינוי מועט מאוד. הדבר אינו תואם את הספרות המקצועית שמדברת על כך כי מענים קהילתיים מונעים סידורם של ילדים חריגים מחוץ לבית או לפחות דוחים את ההחלטה. (סגל, 1998).

אנו מסבירות ממצא זה בעובדה שהמחקר עשה בדיקה בנקודת זמן אחת כאשר הילדים כבר היו מסודרים ולמעשה לא נדרש מההורים להתלבט בסוגיה זו.

ההורים מתקשים לעשות את הקישור לעצם הסידור במרכז הטיפולי אבל העובדות הסוציאליות מדווחות כי מספר הפניות לסידורים חוץ ביתיים מאז נפתחו המרכזים הטיפוליים בגילאים הצעירים ירד באופן משמעותי. הדבר ראוי לבדיקה מעמיקה יותר אולי במחקר המשך.

הסבר נוסף יכול להיות טמון בעובדה שסידור חוץ ביתי נתפס לפעמים בעיני החברה כצעד לא מוסרי או לא הורי טוב (רצון להתפטר מהילד "המסכן") ואולי הורים חוששים לדווח על כך כי עלתה בראשם המחשבה לסידור חוץ ביתי.

המרכז הטיפולי מצליח לשפר את איכות חיי ההורים על היבטיו השונים ואת איכות חיי הילד.

הוא מצליח להשפיע לחיוב גם על שיפור איכות חיי האחאים אך לא נמצא שיפור בהקשר של דחיית ההחלטה על הוצאת הילד מהבית.

בצד היותו שרות חשוב ומשמעותי יש להרחיב ולשפר את רמת המעורבות של ההורים בנעשה במרכזים כפי שצויין לעיל. בנוסף על המרכזים הטיפוליים להתאים עצמם למאפיינים הייחודיים של המשפחות המרכיבות אותו – חד הוריות ומשפחות עולות. ניתן בהמשך להרחיב מחקר זה על ידי בדיקת אוכלוסית היעד בשתי נקודות זמן לפני הכניסה למרכז הטיפולי ואחרי הכניסה בפרק זמן סביר. דבר זה עשוי לחזק את הממצאים בדבר השיפור שמביא הסידור במרכז הטיפולי.

כמו כן, היינו ממליצים שבכל מחקר המשך תעשה בדיקה עם גורם מדווח נוסף מעבר להורים כגון המטפלות במרכזים דבר שעשוי לתקף יותר את הדיווחים על השיפור באיכות חיי הילד.

* הערה: מחקר זה נעשה במסגרת לימודים לתואר מוסמך בעבודה סוציאלית בקורס של פרופסור דוד בר גל – יזום, תכנון וניהול פרויקטים בארגוני שרות.

* המחקר נעשה על ידי:

ד"ר מורלי שגיב, רות קטנב, גילה טאושטיין, לילי הינדן ואורית דקה.

בהקשר זה נראה על פניו כי המרכז הטיפולי לא משיג מטרתו לדחית סדורים חוץ ביתיים.

ממצאים משמעותיים נוספים שעלו היו מספרן הרב של המשפחות שהתמודדו עם בעיות נוספות מעבר לגידול הילד החריג – משבר קליטה כ 31% מהמשפחות היו משפחות עולים – הרכב משפחתי חד הורי כ 20.5% מהמשפחות היו חד הוריות. ממצא זה מחייב הערכות של השירותים להענקת שרותי תמיכה הולמים למשפחות אלו המתמודדות עם מגוון רחב של מצוקות. המרכז הטיפולי מקל באופן משמעותי אך יש לחשוב על התאמת השרותים כך שיתנו מענה למצוקות ייחודיות של משפחות אלו בעלות המאפיינים הייחודיים.

ממצא משמעותי נוסף היה כי המרכזים הטיפוליים מעניקים שרותים בעיקר לאוכלוסיית המפגרים עם האבחנות הקשות יותר.

ניתן להניח כי המרכזים הטיפוליים מעניקים שרותים לאוכלוסית הילדים הסובלים מפיגור ברמות הקשות יותר, לעומת ילדים הסובלים מפיגור קל שקל יותר להסתדר עימו והילדים יותר עצמאיים ופחות משתמשים בשרותים של המרכזים הטיפוליים. חשוב לציין, כי לא נמצאו הבדלים מובהקים בין הנתונים הדמוגרפיים לבין שאלות המחקר.

לסיכום, המחקר מראה כי המרכזים הטיפוליים מהווים שרות חשוב ומשמעותי למשפחות בעלות ילדים עם פיגור שכלי.

אות החסד

קרן חסד ע"ש טראמפ מודיעה על חלוקת פרסי "אות החסד" לשנת 2001, תשס"א, עבור תרומה ייחודית בתחום הנכויות ההתפתחותיות.

שני פרסים בסך 10,000 ₪ כל אחד, יוענקו לזוכים, אשר ייבחרו ע"י ועדה מיוחדת.

הועדה תבחן את המועמדים על פי הקריטריונים הבאים:

1. א. אדם או גוף העוסקים באחד התחומים הבאים:

הפעלת שירותים, פיתוח שירות ייחודי, מחקר מיוחד ומשמעותי, הוראה/הכשרה, נתינה (פילנתרופיה), סינוור עצמי, בתחום הנכויות ההתפתחותיות, והמוכרים מעבר לקהילה המקצועית הספציפית בהם הם נמצאים, בשל תרומתם המיוחדת.

ב. אדם או גוף הפועלים לשילוב של ילדים או בוגרים עם נכויות התפתחותיות כחברה או בחיי העבודה, והמשמשים דוגמא להגשמת ערך זה. ג. אדם המשמש דוגמא אישית לאחרים בתחום הנכויות ההתפתחותיות.

2. הפעילות האמורה מתקיימת במשך השנים האחרונות.

3. אדם או גוף עם יכולת להמשיך ולתרום לתחום הנכויות ההתפתחותיות באופן משמעותי ואשר יראה את הפרס כעידוד להמשך פעולה לעתיד. את המועמדות רשאי להגיש כל אדם (למעט המועמד עצמו), בעירוף שני מכתבי המלצה מודפסים.

לקבלת טפסים והגשת מועמדות אנא פנה/י לכתובת בציון הנושא: ועדת אות החסד, בית איזי שפירא, ת.ד. 29, רעננה 43100 E-mail: adelah@beitissie.co.il טל: 09-7701201

המועד האחרון להגשת המלצות: כ"ה בניסן תשס"ב, 7 באפריל 2002

טקס הענקת הפרס: כ"ד בתמוז תשס"ב, 4 ביולי 2002 בשעה 18:00, במלון דן פנורמה תל אביב.

"פסיפס"

עו"ס ורדה קדמי*

אמיתיים, עם יכולת משמעת בימתית, ורצון עז לנסוק. כמו כל האמנים, מאחרי הקלעים עברנו תהליכים של מאבקים על קטעי סולו, על אורך הקטע, על קירבה למיקרופון, ואפילו על הזמן המוקדש לכל קטע בחזרות. הוא שאמרנו – אמנים

מהשורה.

חשוב לא פחות הוא מקומו של צוות ההוסטל בפרוייקט. הצוות לוקח חלק פעיל בתפקידים שונים. אירית ממן – מאפרת, פרידה יעקוביאן – מלבישה, וחברון סופר – מנהל במה טכני. כל הצוות חש שותף, מלווה את התהליכים השונים, מקדם ודוחף הן בעשייה והן באנרגיות מפרות.

והתוצאה – פסיפס של קטעים, פסיפס של רגשות, חלומות ותחושות בטן. מופע מרגש המעניק לצופה חוויה יחודית.

היחודיות הרבה של הפרוייקט נובעת מעצם העובדה כי מתוך 27 דיירים המתגוררים כיום בהוסטל, 21 לוקחים חלק פעיל על הבמה. הדבר מתאפשר הודות לעובדה שזהו פרוייקט של ההוסטל, דבר שמאפשר לא רק לפעול ללא סינון ומבחני כניסה, אלא אף לדרבן ולדחוף את החלשים יותר, חסרי הביטחון העצמי והמוטיבציה לעשייה, לקידום ומיצוי יכולותיהם ברוח "מתן הזדמנות שווה לכל אחד". מיותר לציין את גודל התרומה למשתתפים עצמם, בפרט לחלשים יותר שביניהם.

"אפ טאון" מופיעים ברחבי הארץ:

בתאריך 13.7.2000 התקיימה ההופעה הראשונה בפסטיבל הג'אז הבינלאומי ברחובות, ומאז התקיימו עשרות הופעות בפסטיבלים ("בראשית" ביער מגידו, "בומבמלה" בחוף ניצנים ובפסטיבל לתאטרון קהילתי בגבעתיים), בגימנסטרדות (רעננה, מכבים, רעות), בכנסים מקצועיים (משרד העבודה והרווחה, משרד החינוך, אקו"ם, החברה למתנ"סים, החברה העירונית אשדוד) ועוד. כמו כן מתוכננות הופעות נוספות ברחבי הארץ. הפרוייקט זוכה להצלחה ולהכרה ואף סוקר הן בעיתונות, והן בערוצים שונים בטלביזיה. בתאריך 4.3.2001 שודר בערוץ 2, בתוכנית "עובדה עם אילנה דיין", סרט מרגש המתעד את פרוייקט התיאטרון על היבטיו השונים.

בעתיד הקרוב יפתח בהוסטל "קפה תיאטרון", אשר ישמש במה לאומנים מתחומים שונים אשר יעלו לבמה עם חברי "אפ טאון" ויחד ייצרו אמנות.

המטרה כפולה – הן לשלבם בעשייה אומנותית, והן להביא את הקהילה אליהם, פנימה, לביתם ולעולמם הפנימי כאחד. אין ספק בליבנו כי תרומתו של הפרוייקט רבה לאין שיעור!

ברמה האישית – פיתוח כישורים, מתן ביטוי לתחושות פנימיות דרך האומנות, פיתוח מודעות אישית ותרומה אדירה לביטחון והסיפוק האישי העצמי מעצם העמידה על במה, מול

הוסטל "בית אלמוג" הינו מערך דיור מוגן המשמש בית לאוכלוסית בוגרים (גילאי 20-50) הלוקים בפיגור שכלי, בעיר אשדוד.

ההוסטל שייך לעיריית אשדוד, מופעל ע"י עמותת מט"ב – עמותה לשרותי טיפול ורווחה וממומן ע"י משרד העבודה והרווחה – האגף לטיפול באדם המפגר.

בהוסטל התארגנה קבוצת תיאטרון הנקראת "אפ-טאון" ואשר מעלה בימים אלה מופע תיאטרון בשם "פסיפס". במופע קטעי תנועה מיוחדים של מחול מודרני ומשחק, הנותנים ביטוי לעולמם הפנימי של המשתתפים, ומלווים במוזיקה בסגנון ג'אז, רוק ומוזיקה אפריקאית. בצד התנועה מפליאים חברי הקבוצה בנגינתם על תופים אותנטיים, מפוחיות וכלי הקשה שונים נוספים.

תחילתו של הפרוייקט בחוג מוזיקה בהדרכתו של צביקה דרכמן, מוזיקאי מחונן ומקצועי המנגן בהרכבים שונים, ובחוג דרמה בבימוי של ארז משולם, שחקן, במאי ומחזאי בזכות עצמו (מיסד תיאטרון "הכרכרה"). צביקה הוא המפיק המוזיקלי של המופע ומלווה אותו בנגינה על גיטרה בס. ארז הוא במאי המופע ומשחק בו. ערן ליבוביץ, הצטרף לפרוייקט כמתנדב, ומלווה את המופע בנגינה על גיטרה.

בזכות יכולותיהם האנושיות והמקצועיות הצליחו ארז וצביקה להגיע אל החבר'ה ולהוציא מהם מה שלא היה ידוע שישנו בהם. החיבור בין המוזיקה והתנועה מאפשר למשתתפים לתת ביטוי, כל אחד בדרכו ובכליו, לתחושותיהם הפנימיות וליכולותיהם האומנותיות גם יחד.

בדרך זו יצרו המשתתפים שפה מיוחדת ויחודית משלהם. ארז וצביקה לא הכתיבו מה לעשות, אלא רק איפשרו להם להוציא החוצה, כל אחד בדרכו, את מה שהוא מרגיש. זו לא הצגה כתובה, לא ניתנו להם טקסטים ללימוד בעל פה, אין כוריאוגרף וכל אחד מהם נותן על הבמה את עצמו – בדרך שבחר. לא הוצב בפניהם מודל תנועתי או מוזיקלי אליו הם אמורים להגיע – משמע אמורים לחקות. הם יצאו יחד עם ארז וצביקה למסע משותף אל "הלא נודע", והפליגו אל המחוזות אליהם הוביל אותם עולמם הפנימי.

כך יש לנו מי שמרגישה "לעוף כמו ציפור", אחד שמרגיש לרקוד "מלך", אחת שבחרה להביע את כל כולה בצחוק רועם שיוצא מהבטן ובעצם אומרת לנו – אל תשימו עלי מסיכות, אני פורצת החוצה עם האני שלי! ישנם גם שני זוגות, שהינם זוגות גם בחיים, אשר מעלים קטע בשם "קיר מזכוכית" – קטע שיצא מהם, ואנחנו רק סיפקנו לו את הכותרת, בו הם בעצם אומרים לנו בדרכם: אל תבנו לנו חומות בלתי נראות – אולי מטרותן להגן – אבל בעצם הן לא מאפשרות לנו לגעת בחיים הממשיים שמעבר.

מה שמלמדנו שגם אם בתחומים מסוימים הם איטיים יותר, ובתחומים אחרים מתקשים יותר, על הבמה הם אומנים

קהל, וקבלת מחיאות כפיים וביקורת חמות.

ברמה הכללית – פרוייקט המקרב את הדיירים אל הקהילה, ומאפשר לגבש בקרב האוכלוסיה, הקרובה והרחבה, את ההבנה וההכרה בכך שבצד המוגבלות יש בהם יכולות, כישורים וכשרונות הראויים להערכה כאומנים לכל דבר.

אנו רואים בכך הזדמנות מיוחדת הן לקידום, פיתוחם ושילובם האמיתי של הדיירים בקהילה, והן לקידומנו כחברה הרואה בחריג שווה בן שווים, ובעל זכות להגשמה עצמית ולכבוד ככול בני האדם, וכל זאת תוך תפיסתם **כאומנים נותנים, תחת היותם חלשים ומקבלים!**

יורדה קדמי, מנהלת הוסטל "בית אלמוג"

מרכז שיקום לנכי צה"ל נפגעי ראש ביפו – מודל שיקומי טיפולי דורית הורוביץ, אדוה הר-גיל, יעל ולדנר, אנדריאה לזר*

לפגיעות ראש טראומטיות, יש השלכות חמורות על האדם הפגוע: **השלכות פיזיות** – שיתוק ריפויני או ספסטי של השרירים, חוסר שינוי משקל, פגיעה בחושים, כאבי ראש ומיגרנות, עייפות כרונית והתקפים אפילפטיים (Lezak, 1995).

פגיעות קוגניטיביות – פגיעה בזיכרון המבודדת את האדם מקשרים רגשיים ומקשרים פרקטיים שלו עם העולם הסובב אותו, פאסיביות, וקושי בהתמצאות בסביבה (Lezak, 1983), איטיות בתהליכי מחשבה ובתגובה (Godfrey, Partridge Knight), קשיי ריכוז וקשב, הפרעות שפה ותקשורת, קשיים בקריאה, כתיבה ובפעולות חשבוניות (Lezak, 1995). פגיעה בפונקציות הניהוליות תגרום לקשיים בתכנון ובביצוע משימות, חוסר יכולת להכוונה עצמית ושליטה עצמית, חוסר מודעות עצמית, פגיעה ביכולת לאמפטיה, קושי לתיקון עצמי וחזרתיות בתגובה ובמחשבה (Crosson, Barco & Velzo, 1989).

שינויים רגשיים, התנהגותיים ונפשיים – קהות רגשית וחוסר עכבות המתבטאים בהגזמה של חוויות רגשיות או תגובות (Prigatano, 1987), אימפולסיביות, שינויים רגשיים מהירים, שטחיות רגשית הנראית כאפטיה, חוסר עניין, חוסר יזימה, שינויים פתאומיים וקיצוניים במצב הרוח, והתפרצויות זעם בתגובה לגירוי קל (Eames, 1990). התנהגות תוקפנית הנובעת מהפחתה ביכולת השליטה (Lishman, 1978), ופגיעות במצבי לחץ ותסכול (Wood, 1984). התנהגות מינית בלתי הולמת או בלתי נשלטת, שינויים נפשיים והפרעות פסיכיאטריות כגון, חרדה ודיכאון (Prigatano, 1992).

השלכות חברתיות – תחושת בדידות ובדידות חברתית הנובעת מכך שהמגבלות הפיזיות, הקוגניטיביות והרגשיות מונעות מהם לשמור על קשרים קודמים או לפתח קשרים חדשים (Tomsen, 1974). קושי של חברים מן העבר הממשיכים בחייהם, לשתף בהם את האדם הפגוע (Williams, 1991), והתמעטות של מקורות התמיכה ככל שחולף הזמן (Bond, 1983). קושי עצום לחזור למקום העבודה הקודם או למצוא מקום עבודה אחר, היצור השלכות קשות על מצבו הכלכלי של האדם ומכאן גם על איכות חייו (Thomsen, 1974).

מרכז השיקום לנכי צה"ל נפגעי ראש ביפו, הוקם בשנת 1973 כפרוייקט מחקרי משותף לאגף השיקום של משרד הביטחון ולמחלקה לפסיכולוגיה באוניברסיטת בר-אילן. בארץ, עד שנות ה-70, לא היו מסגרות מתאימות לנפגעי ראש, אך לאור התפתחות הרפואה והיכולת להציל אנשים עם פציעות ראש קשות, התעורר הצורך במסגרות שכאלה. עד אז, פגיעת הראש לא היתה פגיעה מובחנת בפני עצמה והטיפול היה לפי הסימפטומים: בעיות התנהגות טופלו ע"י בתי חולים לחולי נפש, בעיות קוגניטיביות טופלו במוסדות למפגרים. בהקמת מרכז השיקום היתה הבנה ואמירה חדשנית שיש להתייחס לפגיעת הראש כהפרעה ייחודית הדורשת טיפול ייחודי. הבנה זו, הובילה לקביעת היעדים המרכזיים של מרכז השיקום, שהם ביצוע פעולות שיקומיות שיעודן מיצוי הפוטנציאל של המשתתפים ע"י יצירת אפשרויות והזדמנויות לחשיפת פוטנציאל זה, שיפור התפקוד של המשתתפים ועזרה בהסתגלותו של האדם למציאות החדשה ע"י עבודה איתו ועם סביבתו, על מנת לגרום לשיפור משמעותי באיכות חייו וחיי משפחתו. אדם המתקבל למרכז יכול לשהות בו לאורך שנים. המקום מהווה עבורו, בנוסף לתוכנית השיקום, מסגרת קהילתית ומסגרת תעסוקתית.

אוכלוסיית היעד

מרכז השיקום נותן שירות לנכי צה"ל ואנשי כוחות הביטחון, אשר נפגעו פגיעת ראש במהלך שירותם הצבאי. המרכז מיועד לאנשים שבעת ההפניה הפרוגנוזה שלהם היא חוסר תיפקוד חמור במישורים שונים ועקב כך הם נזקקים לסביבה מוגנת. עם הזמן והטיפול יש אנשים שהצורך בסביבה מוגנת הופך ממצב קבוע למצב זמני והם משתלבים באופן חלקי או מלא בקהילה. המרכז שהחל את דרכו עם 13 אנשים, מונה כיום כ-50 חברים, בטווח הגילאים שבין 24 ל-75 שנים, כולם גברים למעט אישה אחת.

פגיעת ראש טראומטית

פגיעת ראש טראומטית, הינה פגיעה מוחית, אשר נגרמת כתוצאה מכוח פיזי חיצוני רב (Kraus & Sorenson, 1994), כתוצאה מתאונות דרכים, פציעות מכלי נשק, נפילות, או כתוצאה ממחלות, איבוד דם וחוסר אספקת חמצן למוח.

טיפול – בהתאם לתפיסה השיקומית, הטיפול מתייחס לאדם על מכלול היבטיו והמערכות בהן פועל. לכל חבר במרכז יש מרכזת טיפול, שלה יש אחריות כוללת על התוכנית הטיפולית-שיקומית והיא מלווה אותו לאורך זמן. הדבר נעשה בטיפול פרטני, קשר עם המשפחות, המלווים ושאר הגורמים בקהילה הקשורים באדם. לבני המשפחה מתאפשר לקבל טיפול משפחתי או זוגי. הטיפול במשתקם, מתבצע בתחומים השונים ומאפשר גם ערוצי ביטוי בלתי מילוליים (אומנות, מוסיקה, צילום ודרמה). תחום הרפיו בעיסוק מתמקד בשיפור תפקודי היומיום של האדם והגברת העצמאות שלו. כמו-כן, ניתן במרכז טיפול קוגניטיבי במטרה לשפר תהליכי חשיבה ומציאת ערוצים חלופיים ליכולות שנפגעו.

תעסוקה – העבודה היא חלק חשוב מעולמו של האדם הבוגר ולכן אנו נותנים לה משקל רב. האדם העובד, מרגיש יצרני ויצירתית, מקבל הערכה עצמית והערכה חברתית, התורמים רבות לחיזוק הדימוי העצמי. המרכז מציע מגוון של עבודות על-מנת לאפשר שילוב של מרבית האנשים, על רצונותיהם ויכולותיהם. במקביל, סדנאות העבודה משמשות כלי לעבודה קוגניטיבית. בשל הקושי של אנשים עם פגיעת ראש לבצע העברה והכללה ממצב הלמידה והתרגול אל המציאות, מצאנו שיעיל יותר להתמודד עם קשיים קוגניטיביים במציאות בה הם עולים. בסדנאות ניתנת הזדמנות לעבוד על מיומנויות כמו רצף, התמדה, הספק, תכנון ובמקרים המתאימים הכנת האדם ליציאה לעבודה בקהילה. דגש ניתן על איכות העבודה מתוך מגמה להגיע למוצרים מוגמרים העומדים בקריטריונים חיצוניים ובדרישות השוק. במקביל ניתנת בסדנאות אפשרות לעבודה פרטנית על פרויקטים אישיים שמאפשרת ביטוי ליצירתיות ומותאמת לצרכיו היחודיים של אותו אדם.

העשרה – באה לידי ביטוי בפעילויות שמטרתן הרחבת אופקיו של האדם ואפשרות למציאת תחומי עיסוק, עניין והנאה. בתחום זה נכללות פעילויות בתחום המחשב, המוסיקה, ספרות, פיתוח קול, מקהלה, אקטואליה, אומנויות ועוד.

חברה – ענייני החברה במרכז מנוהלים על-ידי ועדת-חברה, המורכבת מחמישה חברים שנבחרים מידי שנה בבחירות דמוקרטיות. הם מטפלים בנוהלי החברה וחוקיה, ביחסים בין חברים, יזמות לטובת הכלל, רווחה, פעילויות משותפות וכן ניהול קופת חברים. הועדה יוזמת אסיפות לכלל חברי המרכז, בה נידונים ענייני היום ומתקבלות החלטות הקשורות בחיי החברה.

המודל מציג את ארבעת התחומים כנפרדים זה ומזה, ולכאורה עם חלוקה ברורה, אך בפועל זהו מעגל שלם שמתקיימת בו זרימה בין התחומים. לדוגמא: המחשב יכול לשמש עבור אדם מסויים תעסוקה, עבור השני טיפול קוגניטיבי ולאחר העשרה.

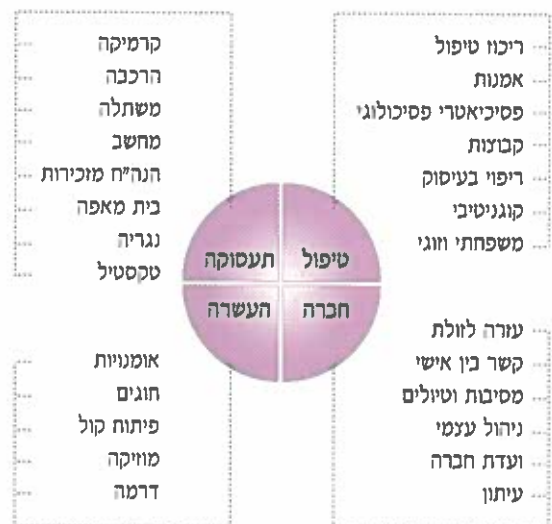
שילוב בקהילה – מאמץ רב מושקע בפתיחת דלת ויצירת חיבור עם הקהילה, ואנו רואים בכך חלק חשוב ובלתי נפרד מתהליך השיקום. למרות הידיעה שנפגעי ראש קשים מתקשים להשתלב בעבודה רגילה ובחברה רגילה, אנו משתדלים לחשוף את האדם להתנסויות מחוץ למרכז. תהליך זה מלווה בהכנת האדם על-ידי

כאמור, פגיעת ראש משפיעה מאד על האדם וגורמת לירידה בתפקודים רבים אצלו. השלכות הפגיעה, משפיעות מאד על המשפחה ומתבטאות בקשיים רגשיים ונפשיים, נטל (burden), פגיעה באיכות החיים ופגיעה בפן החברתי. אנשים אלה ובני המשפחה שלהם, אשר ברגע אחד נחרב עליהם כל עולמם והם נאלצים להתמודד עם מצב בלתי מוכר, מאיים וללא כל הכנה מוקדמת, בדרך-כלל זקוקים למסגרת ולאנשי מקצוע שיעזרו להם להסתגל למציאות החדשה והכה קשה, לעבד את האבל הכרוך במעבר מאדם בריא לאדם עם נכות, וללוות אותו בתהליך של מציאת משמעויות חדשות בחייו וגיבוש זהות חדשה.

התפיסה השיקומית

התפיסה על-פיה פועל המרכז מתבססת על הגישה המערכתית, הרואה את האדם כיישות מורכבת הפועלת במספר מערכות, מושפעת מהן ומשפיעה עליהן. התכנית השיקומית מותאמת לאוכלוסיית היעד : אנשים המאופיינים בפגיעה מאוד מורכבת ורבת מימדים, לכן התוכנית מתייחסת לכל רובדי חייו של האדם – הרובד הפיזי, הנפשי-רגשי, הקוגניטיבי, תעסוקתי וכן למשפחה, חברה, שעות פנאי, לוויו, לימודים והעשרה.

התכנית שנבנית לכל אדם בשיתופו המלא, הינה אינדיבידואלית, מותאמת לצרכיו, לרצונותיו וליעדים השיקומיים שלו. התכנית גמישה ויכולה להשתנות בהתאם לצורך. היא מתבססת בעיקרה על חיפוש מתמיד של יכולות, הן הקיימות והן חדשות. מימושה של תפיסה זו, מתבטא בכך שאנו מאפשרים סביבה דינאמית ועתירת גירויים, אשר מאפשרת לכל אדם הזדמנות להתנסות בקשת רחבה של מצבים, המזמנים לו חוויות של הצלחה וכישלון ומאפשרים לו הכרות מעמיקה עם כוחותיו ויכולותיו. על-מנת להקיף את כל רובדי חייו של האדם, יצרנו מודל המתחלק לארבעה תחומים המשלימים זה את זה. לכל אחד מן התחומים הנ"ל יש ייצוג בתוך תוכנית השיקום האישית, אך המינוחים משתנים מאדם לאדם או מתקופה לתקופה אצל אותו אדם. כך למשל, יתכן שאדם יזדקק יותר לחלק הטיפולי בתחילת דרכו במרכז, ובהמשך, התחום התעסוקתי ו/או החברתי יתפסו מקום נרחב יותר.

דגש רב מושם על עבודת צוות מתואמת ואינטגרטיבית סביב היעדים והמטרות הטיפוליות שנקבעות לכל אדם. היעדים מסומנים וכולם פועלים להשגת המטרות כל אחד בכליו הוא. יחד עם זאת נשמר מרחב, לבחירה אישית, נטיות לב, קשר בין אישי עם איש צוות מסוים ואפשרות לגמישות בין המקצועות השונים.

עבודת השיקום עם נפגעי ראש, היא כעין מסע ארוך המתחיל מחדש במפגש עם כל אדם המגיע אלינו. מסע זה מחייב אותנו ללמידה מתמדת, חיפוש דרכים חדשות ומציאת מענים ייחודיים.

י'דורית הורוביץ - עו"ס, מרכזת טיפול, טיפול משפחתי זוגי.
*אדוה הר-גיל - עו"ס, מרכזת טיפול.
*יעל ולדנר - מרכזת פורום טיפול, מרכזת טיפול.
*אנדריאה לור - פסיכולוגית, מרכזת טיפול, טיפול קוגניטיבי.
* רשימה בבליוגרפית נמצאת במערכת

רכישת מיומנויות עבודה ומיומנויות חברתיות, ובהכנת הסביבה הפיזית והאנושית הקולטת, על-ידי לוויו צמוד לאורך זמן. לאור תפיסה זו ונסינונו הרב לאורך השנים, התפתחו במרכז השיקום שלושה מסלולי שיקום עיקריים:

מסלול א' - מסלול שבסופו יוצא האדם מן המרכז ומשתלב בעבודה במסגרת הקהילה.

מסלול ב' - מסלול שבו משתלב האדם בחיי העבודה והחברה בתוך מרכז השיקום.

מסלול ג' - שילוב של שני המסלולים הנ"ל, שבו מספר ימים בשבוע עובד האדם בקהילה ומספר ימים שוהה במרכז השיקום.

הצוות - צוות מרכז השיקום הינו צוות רב-מקצועי הבא לתת מענה רב גוני לצרכים השונים: פסיכולוגיה, עבודה סוציאלית, ריפוי בעיסוק, פסיכיאטריה, טיפול באמנות, פסיכודרמה, תרפיה במוזיקה, טיפול קוגניטיבי, טיפול זוגי ומשפחתי, קבוצות, לימודי מחשבים, פיתוח קול, צילום, וסדנאות עבודה - קרמיקה, נגרות, סדנת טקסטיל, בית מאפה, חדר עבודה, משתלה.

פרוייקט מתנדבי צה"ל - "יד לעיוור" לאה אלגום*

האישיות, החברתיות והלאומיות; שיפור התקשורת הבינאישית עם הזולת הרחוק, הזר ושונה.

גב' חנה גולדרט אשר ניהלה בעבר את בית הספר "ניב" לחירשים - לקחה על עצמה לסייע לצוות מרש"ל בהתנדבות ולרכז הפרוייקט.

כדי שיעדי התוכנית אכן יושגו קיים צוות מרש"ל יום עיון ביחידה עצמה, בו השתתפו מאות חיילים. מטרת יום זה הייתה שיווק התוכנית; הכרת נושא העיוורון וגיוסם לתוכנית. במהלך היום שותפו חיילים פעילים בפרוייקט אשר סיפרו על חוויותיהם ועבודתם בתחומי הפעילות השונים.

כאורחת ליום עיון זה הצטרפה גם עיוורת משוקמת המנחה קבוצות תמיכה לאנשים עיוורים במרכז והביאה "עדות", מעולמה האישי.

עלי לציין כי חווית התרומה הינה הדדית. תזמורת חברי מרש"ל המונה שבעה נגנים עיוורים הופיעה במסדר חגיגי בתשס"א-ערב יום העצמאות במחנה הבסיס לפני חיילי היחידה.

*לאה אלגום, מנהלת מרש"ל תל אביב

פרוייקט מיוחד במינו מתקיים זו השנה השניה בין יחידת ממכ"א לבין מרכז רב שירותים לעיוורים וכבדי ראייה בעיר תל אביב יפו. הפרוייקט החל ביוזמת היחידה שאמונה על ערכים של סיוע; מחויבות אישית לחברה ולקהילה.

משתתפים בפרוייקט למעלה מארבעים חיילי היחידה המאמצים את תושבי תל אביב יפו בעלי תעודת עיוור, בשתי ידיים אמיצות, ומסייעים למשפחות כמתנדבים קבועים בהתמדה ומסירות במהלך כל השנה.

החיילים משמשים כ"אחים בוגרים" לילדי העיוורים; מסייעים בבתי העיוורים; מתנדבים באדמיניסטרציה ובחוגי המרכז ומלווים את תושבי העיר העיוורים יד ביד בטוילים ברחבי הארץ. השילוב נעשה על פי נטיות החייל וצרכי העיוור.

יעדי התוכנית:

חיזוק הרגשת השייכות והזיקה בין החייל לקהילה; יצירת היכרות בין החייל עם אותם צרכי העיוורים שאינם יכולים לבוא על סיפוקם באמצעות השירותים הממוסדים, וטיפוח הכרת החייל כי מחובתו לתרום מזמנו לרווחת החברה והקהילה בה הוא פועל; חינוך החייל לקבל החלטות ערכיות בתחום חובותיו

מועדון חברתי לאנשים עם מוגבלויות – קנ"ף נווה אליעזר

עו"ס לימור זגורי*

4. הגברת המודעות הקהילתית לצורכי אנשים עם מוגבלויות פיזיות.

הרציונל היה שמסגרת כזו, מעבר למתן מענה לצרכים חברתיים, יכולה להוות מנוף לקידום רווחת הנכים בקהילה, ולעשייה חברתית-קהילתית בנושאים הרלוונטיים לאוכל היעד. בתאריך 10.11.00, נפתח המועדון בפתיחה חגיגית ומפוארת. המועדון מונה כ- 220 חברים (בעלי כרטיסי חבר) מתוכם מגיעים כ- 70 חברים לכל פעילות. רוב החברים מגיעים מתל-אביב ופנ, כאשר מקצתם מגיעים מהפריפריה. הפעילות מתקיימת כל יום שלישי, בין השעות 19:00-22:00 וכוללת: הרצאות העשרה, ערבי ריקודים, מסיבות, טיולים ואף פתיחת חוגים בהתאם לצרכי החברים.

במהלך כל שנות הפעילות, התאפיינה הפעילות באווירה נעימה, כיבוד עשיר ותחושת בית חם. אלו האחרונים תרמו להתפתחות קשרים חמים בין חברי המועדון ונוצרה תחושת לכידות – "גאוות יחידה".

בשנה האחרונה לפעילותו, המועדון פעל ללא כל תקציב והתבסס על גיוס משאבים מגורמים קהילתיים ופרטיים. בשנת הפעילות השניה, ולאור הצלחת המועדון הכיר בו משרד העבודה והרווחה – אגף השיקום, ובעקבות כך תוקצבה פעילותו. מימון זה איפשר הרחבת הפעילות ומתן איכות גבוהה יותר של שירות.

הפעילות השוטפת

הפעילות ההעשרתית מתקיימת כל יום שלישי. אחת לחודש נשלחת הזמנה אישית לכל חברי המועדון. אחת לשבועיים נערכות ישיבות ועדת הביצוע בה שותפים: מנהל מרכז קהילתי "נווה אליעזר" או נציג מטעמו, הפעילים והעו"ס הקהילתית. בישיבות אלו מתקבלות החלטות בנושאים הקשורים לפעילות השוטפת, הערכה, הפקת לקחים, פתרון קונפליקטים ודילמות העולות במהלך הפעילות, קביעת תוכניות לטווח הארוך בהתחשב בתקציב.

ועדת ההיגוי של המועדון, המלווה אותו מיום היווסדו כוללת: מנהלת אגף מזרח – מינהל השירותים החברתיים, מנהל מרכז קהילתי "נווה אליעזר", מטה תחום נכויות – עת"א, משרד העבודה והרווחה – מפקחת אגף השיקום, מנהלת לשכת "אפיקים", מרכז נושא משאבי הקהילה – אגף מזרח, עו"ס קהילתית והפעילים. ועדה זו דנה במדיניות המועדון, בדילמות שעולות, בנושא התקציב והפעילות. הועדה מתכנסת פעמיים בשנה.

במהלך שנות פעילות המועדון, התקיימו פעילויות ייחודיות, כגון: הפעלת קורסי הכרת המחשב והאינטרנט. בעקבות הפעילות הוגשו לפחות 4 מבנים ציבוריים באיזור דרום מזרח העיר. כמו כן, התפתחו קשרי שתוף פעולה בין חברי המועדון לוועד השכונה, מה שתורם למעורבות החברים

מועדון קנ"ף – נווה אליעזר, הינו מועדון חברתי לאנשים בעלי מוגבלויות פיזיות באיזור ת"א יפו. המועדון פועל מזה כ-3 שנים ומספק מסגרת חברתית לאנשים עם מוגבלויות פיזיות. המועדון הוקם ומופעל במשותף ע"י שלושה גורמים:

- מינהל השירותים החברתיים – אגף מזרח
- מרכז קהילתי "נווה אליעזר"
- קבוצת פעילים נכים

רקע

לפני כ-4 שנים, ביוזמת ג'וינט, חברו תחום נכויות ותחום משאבי הקהילה בעיריית ת"א יפו, לעבודה עם נכים בקהילה כפרוייקט קהילתי.

נעשתה בדיקת ובמיפוי באגף מזרח שנערך בפברואר – מרץ '99 נמצא כי באיזור דרום מזרח העיר לא מתקיימת פעילות חברתית לאנשים עם מוגבלויות פיזיות.

מתוך ההשקפה של העצמה ושיתוף לקוחות, הוקמה קבוצת פעילים נכים, שהחלה את פעילותה בהנחיית עו"ס קהילתית – גל מי-בר אשר היוותה גורם מניע ויוזם לכל אורך תהליך הקמת המועדון.

הקבוצה נפגשה עם העו"ק במהלך שישה חודשים בהם בוצע מיפוי מענים הקיימים לאנשים עם מוגבלויות פיזיות בעיר. מתוך הבדיקה עלו הממצאים הבאים:

1. העדר מסגרות חברתיות שיספקו פעילויות העשרה ויהוו תחליף לישיבה בבית ולבידוד החברתי בו שורים המוגבלים, בעיקר אלו הבודדים.
2. העדר נגישות למקומות שונים – מבנים ציבוריים, מוסדות פרטיים כולל שירותי פנאי.
3. חוסר בערוצי מידע עבור אנשים עם מוגבלויות בכל האמור לזכויות, הטבות וכו'.
4. העדר מודעות חברתית קהילתית לצורכיהם היחודיים של אנשים בעלי מוגבלויות פיזיות, הן בקרב נותני השירותים והן בקרב התושבים.

לאור האמור לעיל, החליטה הקבוצה על הקמת מסגרת חברתית לאנשים עם מוגבלויות פיזיות בגילאי 18+. במסגרת שיתוף הפעולה שנרקם עם מרכז קהילתי "נווה אליעזר" בהנהלתו של קוסטין קנליס אוליאר, ובגישה של ניצול משאבים הקיימים בקהילה, הוחלט על כך שהמועדון יפעל במסגרת המרכז הקהילתי שהפך לשותף מלא לפרוייקט, הן ברמת החשיבה והפיתוח והן ברמת הביצוע והיישום. המועדון וחבריו הציבו מס' מטרות למימוש באמצעות המועדון:

1. מתן העשרה חברתית ותרבותית.
2. העברת מידע רלוונטי לאוכל' המוגבלים הפיזיים ופיתוח ערוצי מידע נוספים.
3. קידום הנגשת מקומות ציבוריים, מוסדות פרטיים כולל שירותי פנאי בשותף גורמים עירוניים.

כמו כן, ימשיכו חברי המועדון להאבק על זכויות הנכים - כיום הם ממובילי שביתת הנכים שנמשכה מעל לחודשיים - ולהרתם להעלאת המודעות לצרכיהם היחודיים.

ולסיכום:

המועדון משמש לחבריו בית חם ומקבל העונה על צורך אמיתי. זהו מקום מפגש אנושי, מעניין ומפרה המופעל ע"י צוות חם המסור למועדון ולחבריו.

החברים מגיעים בשמחה כל יום שלישי, ואני בוחרת לצטט אחד מהם שאמר: "אני חי מיום שלישי ליום שלישי".

תודה מיוחדת לכל האנשים שליוו את הפרוייקט בכל אחד משלביו, בלעדיכם לא היתה מתאפשרת הקמתו ופעילותו של מועדון ייחודי זה.

* זגורי לימור, עו"ס קהילתית, לשכת אפיקים, אגף מזרח, מינהל השירותים החברתיים, עיריית תל אביב יפו

בקהילה בה מתגוררים, קשרים אלו באים לידי ביטוי בפעילויות משותפות.

במסגרת כל שנות פעילות המועדון, בלטו תהליכי העצמה שעברו הפעילים תוך כדי פעילותם כמוגבלים. תהליכים אלו התאפשרו הודות להיותם שותפים מלאים בתכנון, קבלת ההחלטות וביצועם ולפיכך, מתוך ההכרה ביכולתם להשפיע.

לפני כחודש ימים, זכה המועדון בפרס "אתגר" לאיכות ולמצוינות של עיריית ת"א יפו. פרס זה ניתן למועדון על היותו שרות המשלב שירות איכותי ואדיב ללקוחות תוך שיתוף מלא שלהם ותוך דגש על מקצועיות מירבית בתהליכי העבודה.

ומה מצפה לנו בהמשך?

לקראת שנת הפעילות הבאה, מתוכננת הרחבת מסגרת הפעילות ליום פעילות נוסף בשבוע, בו יופעל חוג לתיאטרון קהילתי לחברי המועדון והמשך קיום פעילויות העשרה מרחיבות אופקים ומעניינות.

התמודדות עם מצבי עמימות ולקיחת יוזמה של בוגרים ליקויי למידה במועדון "ניצן", תל-אביב

עו"ס מיכל גרשוני-ראש*

להפרות ולעניין אותם, משום שכך הורגלו במשך השנים. הביטויים הקיצוניים לכך, היו גם במהלך פעילות מובנית אשר בה לדוגמא, התקשו החברים לקום ממקומם ולהוציא מספריים מהארון, הם ביקשו מהמדריך כי יעשה זאת עבורם. בכל חודש מקבלים חברי המועדון לוח פעילויות ובו מצויין איזו פעילות תתקיים בכל יום. במשך הזמן התקיימה פעילות שבועית שנקראה "פעילות חופשית", בה הוזמנו החברים לשחק במשחקי חברה, להאזין למוזיקה, לשתות קפה, לקיים אינטראקציות ביניהם ולקיים כל פעילות חברתית העולה על רוחם. בנוסף, מדי שבוע צויין בלוח הפעילויות, שמתקיימת פעילות שנקראה "פעילות עם מיכל", בה החברים ידעו שהפעילות תהיה איתי אך לא ידעו מה תהיה תוכנה. הרציונאל מאחורי פעילויות פחות מובנות אלה / פעילויות חופשיות, היה לשבור את המנטליות שהתפתחה במועדון, של פעילויות מובנות ו"משעשעות", על מנת לעודד את החברים לקחת יוזמה וביטוי אישי.

בעקבות שינויים אלה, הבחנתי במספר התנהגויות אצל חברי המועדון: חלק מהחברים הגיעו לפעילויות החופשיות בתדירות נמוכה יותר, חלק המשיכו להגיע באופן קבוע ויצרו לעצמם תעסוקה, חלק הגיעו אך שאלו מה לעשות, ביקשו שאשתתף עימם ואדריך אותם גם במהלך הפעילות כגון מהלכים במשחק, וחלק מועט מהחברים, פנו אלי ואמרו כי הם חשים שהפעילויות החופשיות משעממות וכי "משחקי חברה הם יכולים לשחק בבית".

המועדון החברתי של "ניצן", תל-אביב, מיועד עבור בוגרים (גילאי 40-20) בעלי ליקויי למידה תפקוד והסתגלות. המועדון פועל ארבע פעמים בשבוע, בשעות הצהריים המאוחרות ומציע מגוון פעילויות חברתיות כגון, אומנות, שיעורי מחשב, יציאה להצגות, בתי קפה וכדומה ופעילויות טיפוליות כגון, תרפיה בתנועה, שיחות פרטניות ועבודה קבוצתית.

חשוב לציין כי למרות שחברי המועדון הם בוגרים, הם אינם לגמרי עצמאיים, בעיקר באופני חשיבה, קבלת החלטות, בחירה ויוזמה. דרך הבעת הצרכים שלהם יכולה להיות ילדותית והם אינם תמיד מדברים על מה שחשוב להם או מה שמפריע. חלק גדול מהם עדיין לא הסתגל לפרידה מההורים ולכן הם ממקמים את הצוות המטפל בנעליים הוריות ומושכים לקשר של תלות. הצוות עשוי להיענות לכך מתוך רצון לעזור לחברים להרגיש טוב יותר. הבוגרים נתקלים במגוון קשיים בחברה, כגון השתלבות במקומות עבודה וקיום אורח חיים עצמאי. המטרה היא לעזור להם להשתלב טוב יותר בחברה ה"רגילה" מתוך התמודדות החברתית שבמועדון, עם קבוצת השווים, המהווה מדגם חברתי לחברה שמחוץ לו. בתוכה יכולים החברים לחוות מגוון רגשות והתמודדויות (אינטראקציות אחד עם השני ועם המדריכים, התמודדות עם כעס, אכזבה, מצבי עמימות וכדומה), ובעזרת הצוות לעבד חוויות אלה ולשפר את המיומנויות החברתיות במקומות העבודה וכדומה. בנוסף, המועדון מהווה מקום אליו ניתן להגיע להירגע לאחר שעות העבודה, לפגוש חברים וכדומה.

במשך עבודתי במועדון חשתי כי התפתחה בקרב החברים מעין מנטליות המצפה ממדריכים להגיע עם פעילויות מובנות,

החברים הגיעו לפעילות, שבדף הפעילויות נקראה: "פעילות עם מיכל".

התחלתי במשחק "חפש את המטמון": החבאתי פתקים עם רמזים במקומות שונים במועדון, אותם יתקשו החברים למצוא, על מנת לתת שהות לחוש את תווית חוסר הוודאות עד למציאת הפתקים. לאחר משחק זה, שיחקנו "חם-קר": בכל פעם יצא אחד החברים אל מחוץ לחדר ושאר החברים החביאו חפץ שבחרו, לפי רמזים של החברים (מתחמם / מתקרר), נתבקש החבר למצוא את החפץ.

לאחר שני המשחקים נערך דיון בקבוצה על תחושותיהם של החברים בשעת המשחקים. החברים דיברו על תחושות של חוסר וודאות עד למציאת החפצים, תחושות שמורידות מצב רוח ואף גורמות לחלק לרצות לוותר ולא להשתתף במשחק. יחד עם זאת חלק מהחברים דיברו על כך שהעמימות מהווה עבורם אתגר וגורמת להם לחוש מוטיבציה למצוא את החפץ / הפתקים החבויים.

הסברתי לחברים מה היא מטרת הפעילות, סיפרתי להם ששמעתי קולות מהקבוצה שחשים שהפעילויות החופשיות משעממות ושיתפתי אותם בתחושותי שהם מצפים ממני שאגיע עם פעילויות מובנות ומעניינות. החברים אמרו שכאשר כתוב בלוח הפעילויות שיש פעילות איתי, ולא מוסבר מה תהיה הפעילות, זה גורם להם לאי שקט והידיעה על מה תהיה הפעילות מרגיעה אותם. המשך הדיון נעשה בישיבת המועדון הבאה, בה העלתי מחדש את הנושא לאחר זמן חשיבה החברים התקשו לתת ביטוי לתחושות הקשות שעולות סביב הפעילויות החופשיות. אחד החברים אמר שהפעילות המובנית מרגיעה אותו ומעניקה לו תחושה שהוא עשה משהו משמעותי. חלק מהחברים דיברו על כך שבמשך שנים הם הורגלו לפעילויות מובנות ושהם חשים שיש חברים שמתקשים ליזום ומצפים כי המדריכים יעשו במקומם. דובר אף על הערך של להיות ביחד ועל כך שתפקיד המדריכים הוא לתת כלים ולעודד את היוזמה והביטוי האישיים. חברים סיפרו שבאמצעות התמודדויות במועדון הם חשים בטוחים יותר בחברה שמחוץ לו. נושא מילוי שעות הפנאי במועדון והיוזמה אישית של חבריו עדיין מדובר, תוך הכלת התחושות של העמימות וחוסר הוודאות שעדיין עולות. חשוב לציין שנעשה חיבור להתמודדויות כגון מצבי עמימות במקומות העבודה, בעיקר לאור המצב הכלכלי העכשווי שבו במקומות העבודה יש פחות תעסוקה, החברים מגיעים לעבוד ואין תמיד במה להעסיקם.

מכל האמור לעיל ניתן ללמוד כי העבודה המובנית עם בוגרים אלה מארגנת ומרגיעה אותם. יחד עם זאת, עלינו המטפלים מוטלת האחריות להוות את בוחן המציאות עבור בוגרים אלה ולהמחיש להם שעליהם לקיים קשר בוגר, אחראי וכמה שפחות תלות עם הסביבה, שאינה תמיד מכילה ורגישה מספיק לצרכיהם ולמוגבלותם.

*מיכל גרשוני-ראש, עו"ס - רכזת מועדון בוגרים

בעקבות כך, פעלנו בשני כיוונים: בתחילה הנהגנו במועדון "פרוייקט יוזמה", במסגרתו כל חבר בחר נושא לפעילות שהיה מעוניין להעביר במועדון, בהתאם לתחום שעניין אותו, ובעזרת הצוות או באופן עצמאי (כל אחד לפי יכולתו), תיכנן את הפעילות והעביר אותה. מקצת הפרוייקטים שהתקיימו עסקו בנושאים הבאים:

- **סדר פסח במועדון:** א. החליט לארגן את סדר הפסח השנתי. הוא הטיל על כל חבר להביא מאכל או מצרך אחר, החליט איך יראה החדר וסידור השולחן וכן שימש כאב הסדר והנחה את הערב.

- **יום השואה:** יז. ו- יג. החליטו להעביר פעילות על ילדים בשואה. הם נסעו ביוזמתם האישית לירושלים, ביקרו ב"יד ושם", צילמו חומר כתוב ותמונות, ובנו פעילות על ילדי השואה.

- **יציאה לסרט:** מ. אירגן יציאה לסרט בעיר. יחד ישבנו וחשבנו על כל הפעולות הדרושות כגון הבאת עיתון, הקראת הסרטים בפני חברי המועדון, החלטה משותפת בבחירת הסרט והקולנוע, וקביעת שעה ומקום מפגש.

- **"ערב פרידה לזכר אביו של י.":** אביו של י. נפטר לפני כשנה. י. החליט שהוא מעוניין לקחת את החברים לסיור במקום בו אביו ואימו הכירו. הוא קרא לפעילות "ערב פרידה". יש לציין כי פעילות זו היתה מרגשת במיוחד. י. הביא אלבום תמונות של אביו, החברים שאלו שאלות על משפחתו ואף העניקו לו תמיכה רבה. אחת החברות הביאה מצלמת וידאו ביוזמתה ותיעדה את הערב.

- **פעילות על אקלים:** ב. מתעניין בגיאוגרפיה ובמזג אוויר. הוא החליט להעביר לחברים פעילות על אקלים. יחד חשבו כיצד להעביר את הפעילות בצורה מעניינת. ב. בנה חידונים על אקלים בארץ ובעולם, קנה פרסים לזוכים והעביר את הפעילות בצורה משעשעת.

לאחר סיומם של הפרוייקטים קיימנו שיחה על המשמעות האישית שהיתה לפרוייקטים עבור החברים, איך הם חשו לאחר שהעבירו פעילות ואיך חשו כשחבריהם העבירו להם פעילויות. החברים דיברו על כך שהפרוייקט העלה בהם תחושות של מסוגלות, העלה את הביטחון העצמי ופתאום הם חשו שדברים שבעבר נראו להם כ"גדולים עליהם" ניתנים לביצוע, אף אם זה כרוך בהכוננתו של הצוות. בנוסף, עצם ההשתתפות של כל החברים בפרוייקט נתנה תחושה שכולם השקיעו, תרמו ונתרמו האחד מהשני.

כיוון הפעולה השני, היה לשתף את חברי המועדון בתחושת הצוות שהם מתקשים עם פעילויות שאינן מובנות, להמחיש זאת באמצעות חוייה מוחשית של עמימות ולראות כיצד החברים חשים במצבים כאלה, מתוך הנחה שהם מתקשים עם מצבים עמומים ותוך ההבנה שזו גם חלק מלקות הלמידה כפגיעה אורגנית:

ועדת היגוי מקצועית לטיפול בנושא אלימות כלפי ושל אנשים עם נכויות בעיר תל אביב יפו

דיצה מורלי-שגיב*

רקע

תופעת האלימות הינה בעיה חברתית המחייבת מעורבות, שיתוף פעולה והתחברות של כל הגורמים הרלוונטיים ברמה מקצועית. אלימות מופיעה במשפחות מכל הסוגים ללא הבדל גיל, גזע, דת והכנסה ויכולה לבוא לידי ביטוי בצורות שונות - התעללות פיזית, התעללות והתעמרות נפשית, התעללות מינית, הזנחה פיזית ורגשית, פגיעה חומרית, שלילת זכויות ועוד. קיימות קבוצות באוכלוסייה שמעצם אופיין פגיעות יותר להתעללות והזנחה, אלו הן קבוצות חלשות או הסובלות מהגבלות פסיכוסוציאליות.

אחת מקבוצות אלו היא אוכלוסיית אנשים עם נכויות (פיזיות, חושיות, נפשיות, קוגניטיביות, מחלות כרוניות) בכל הגילאים (ילדים, נוער, בוגרים, קשישים) אשר מפאת נכותם הופכים להיות תלויים בסביבתם (משפחה, גורמי טיפול ועוד) לצורך הבטחת קיומם. תלות זו יוצרת עומסים רגשיים הן על הנכה והן על הסביבה התומכת. יחסי תלות אלו, העומסים הפיזיים והרגשיים הכרוכים בטיפול באדם עם הנכות עשויים להפוך ליחסי אלימות והתעמרות.

עד היום כמעט ולא נבחן נושא האלימות כלפי אוכלוסייה זו מסיבות שונות. אנו חושבים שיש מקום להתייחסות נפרדת בנושא האלימות לאוכלוסיית האנשים עם נכויות בשל המאפיינים הייחודיים שלהם.

לשם כך הוקמה ועדת היגוי עירונית שהתכנסה לכינוס חגיג ראשון ב- 30.10.01.

כללי

מטרת העל של ועדת ההיגוי היא להעלות את נושא האלימות של וכלפי אנשים עם נכויות על סדר היום הציבורי הן של החברה והן של הגורמים המטפלים באמצעות הגברת מודעות, פיתוח ידע ופיתוח מיומנויות אבחון וטיפול. ועדת ההיגוי מורכבת ממכלול הגורמים, אנשי המקצוע והארגונים המייצגים את הצרכים של כלל מגזרי אוכלוסיית הנכים בעיר תל-אביב-יפו.

החזון המנחה את הועדה הוא האמונה בזכותו של כל אדם גם הסובל מנכות פיזית, רגשית, חושית, קוגניטיבית ו/או אחרת, לחיות באיכות חיים ברווחה אישית ובביטחון אישי לשם כך נפעל למען:

1. הכרה בקיום האחר וזכותו לכבוד.
2. יצירת תנאים לחיים ללא אלימות.
3. תאום ושיתוף פעולה של כל הגורמים.

מטרות הועדה

- אבחון וצמצום ממדי תופעת האלימות כלפי ושל אנשים עם נכויות.
- הגברת מודעות של הציבור, הגורמים בקהילה ושל

- אנשים עם נכויות ומשפחותיהם וצמצום סטיגמות הנוגעות לתופעה.
- פיתוח ידע בתחום והפצתו לגורמי טיפול בקהילה.
- פיתוח ויישום תוכניות למניעת אלימות של וכלפי אנשים עם נכויות.

יעדי הועדה

1. מיפוי התופעה, היקפיה והמענים הקיימים לטיפול.
2. יצירת גופי ידע והכשרה לאיתור, זיהוי וטיפול במצבי אלימות של וכלפי אנשים עם נכויות.
3. גיוס לגיטימציה ודעת קהל לצורך מימון ותמיכה בתוכניות טיפול ואבחון.
4. איגום וגיוס משאבים לצורך קידום פיתוח מענים ותוכניות לטיפול בתופעה.
5. עידוד פיתוח תוכניות לטיפול בתופעה בקרב ארגונים ושרותים הפועלים למען רווחתם של אנשים עם נכויות. במסגרת הכינוס החגיגי הוזמנו נציגים מכלל הארגונים והשרותים הקשורים לאנשים עם נכויות שונות - פיזיות, נפשיות, חושיות, קוגניטיביות. כמו כן, הוזמנו נציגי לקוחות ונציגי הורים של ילדים עם נכויות.

במסגרת הכינוס החגיגי הוחלט כי:

1. ועדת ההיגוי תמשיך לפעול במתכונת של צוותי עבודה על בסיס נושאים (כגון: גיוס משאבים, הסברה ומניעה).
- 1.1 כל צוות יכלול נציגים ממגוון שרותים ומסגרות יעסוק בקידום הנושא עליו הוא אחראי. קידום הנושא יחתוך תחומים שונים במגוון הנכויות.
- 1.2 הצוות יזמין אורחים לדיונים פנימיים לצורך קידום נושאים רלוונטיים.
- 1.3 הצוות יתד ויגיש את תוצרי עבודתו.
- 1.4 יוקמו 4 צוותי עבודה ע"פ החלוקה הבאה:

צוות עבודה מקצועי - שיעסוק במיפוי התופעה והצעדים הנדרשים להתמודדות אתה ויקבל החלטה על הנושאים המרכזיים שיטופלו ומתן המלצות להמשך העבודה.

צוות בנושא מניעה הסברה ומידע - יגבש את המדיניות הכללית בנושאים הנ"ל ויצג תוכניות בנושאים אלו. תפקיד נוסף של הועדה להתייחס לנושאי הפצת המידע לגורמים השונים.

צוות גיוס משאבים - הצוות יעסוק בהשגת לגיטימציה ומשאבים לתוכניות השונות שיאושרו

שנעשו במסגרת עיריית תל-אביב-יפו מינהל השרותים החברתיים למען התמודדות עם תופעת האלימות ומניעתה.

במהלך הועדה הוזמנו המשתתפים להשתתף בקבלת החלטה על הדרך שבה תמשיך לפעול הועדה בהמשך. מפגש זה מהווה אפשרות להפריה ולבניית מערכי שיתוף פעולה בין משרדים וגופים שונים בתכנון בנייתן והפעלת תוכניות התערבות ופרייקטים למען מניעת התופעה וטיפול מקצועי הולם בנפגעים.

אסיים בציטוט שיר שנכתב במיוחד למפגש:

השתיקה שלי, היא לא רק שתיקת האילמים
היא שתיקת הפחד.

החושך שלי, הוא לא רק העיוורון
אלא גם הבריחה מהרע והכואב.

אי השפיות שלי, היא לא רק המחלה
היא המצב השפוי ביותר בים האלימות הסובב אותי.

הגלגלים שלי, הם לא רק הדרך שלי לנוע
הם הרבה פעמים גם המחסום שלי מלגוס ולברות.

החמלה והרחמים הם לא מתח ודאי
כאשר מדובר באלימות כלפי נכים.

אנו רוצים לזעוק בשתיקתנו, להאיר אור בעיוורוננו,
לרוץ בכסאותנו ולהלום בשפיותנו.

ולקרוא - די!

אל תתנו להם להכות, לנצל ולהכאיב לנו.
עזירו לנו, אנו סומכים עליכם...!"

דיצה מורלי-שגיב, רכזת נכויות

על ידי הועדות השונות. הועדה תגבש רעיונות לתמריץ עובדים לפתח ולכתוב עבודות בנושאים הרלוונטיים. **צוות תיעוד** - יעסוק בתיעוד עבודת הועדה איסוף חומר רלוונטי ומידע ממקורות שונים כגון: אינטרנט וכו'.

2. בנוסף לעבודה בצוותי עבודה כפי שצוין תשולב עבודה בצוותים על בסיס תחומי טיפול (כגון: פיגור, שיקום, בריאות נפש וכו').

2.1 כל צוות עבודה יכלול נציגים ממגוון השרותים הרלוונטיים לאותו תחום.

2.2 תפקידי צוות עבודה יהיו לפתח תוכנית עבודה ייחודית לתחום המטופל בה ולתת המלצות ליישום ומעקב אחר היישום בשטח.

2.3 צוות עבודה יתכנס באחריות היו"ר שלה אחת לחודש ויגיש המלצותיו ותוכניותיו לאישור ועדת ההיגוי הגדולה.

2.4 כל צוות עבודה יתעד בכתב את תוצרי עבודתו על מנת שניתן יהיה לפתח מערך מידע ולהפיצו.

2.5 כל צוות עבודה יפעל לגיוס משאבים (ידע, כסף לגיטימיציה) לצורך יישום תוכניותיהם.

בימים אלו אנו עומדים לפני כינוס תת הועדה הראשונה שתעסוק במיפוי התופעה.

לסיכום, כינוס הועדה אפשר בפעם הראשונה מפגש רב משתתפים, ממגוון השרותים הארגונים והמשרדים. הועדה התכנסה במרכז גליקמן למניעה וטיפול באלימות במשפחה בתל-אביב. במהלך היום הוצגה הרצאה של גב' אורית עירון בנושא אלימות במשפחה אשר נתנה פתח להכרות עם התופעה ומשמעותה. כמו כן, הוצגו בפני הקהל ההתערבויות והתוכניות

אושרה תקנה לעידוד העסקת בעלי מוגבלות

מאת רותי פיני

עובדים בעלי מוגבלות גופנית, שכלית או נפשית יוכלו מעתה, לפי חוק, להרוויח שכר הגופל משכר מינימום, דבר שיפתח להם אפשרויות תעסוקה רחבות יותר. זאת על פי תקנות חדשות שאושרו אתמול בוועדת העבודה והרווחה של הכנסת. עד כה, מסומת עבודה היו מגרעים על פי חוק שכר מינימום מלשם פחת משכר מינימום לאנשים עם מוגבלות, על אף שכר עבודתם הנמוך. איסוד זה

החזיק מעסיקים רבים שנמנעו מלהעסיק אנשים בעלי כשר עבודה מוגבל משום שלא רצו לשלם להם שכר מלא. גם בשל כך שיעור האבטלה של מוגבלים הוא כ-70%.

על פי התקנות החדשות, בין הנכה למעסיק יחולו מעתה יחסי עובד-מעביד, מה שיאפשר למוגבלים להנות מחוקי מגן וסתייגויות סוציאליות המיועדים על פי-הסכמי חוקי העבודה, שעד עתה לעיתים נמנעו מהם. עד כה העסקתם של נכים רבים והסידרה באמצעות עמותות או

גופים חלוציים בהסדרים שלא חלו עליהם יחסי עובד-מעביד, גובה על כל המשתמע מכך. גובה השכר היה נתון למשא ומתן בין העמיתה למעסיק.

התקנות קובעות כי אדם עם מוגבלות יוכל להרוויח שלישי, או 50% או 75% משכר מינימום, בהתאם לכשר עבודתו. זאת התפוקה שלה הוא מסוגל תיקבע על-ידי גורמים מקצועיים במשרד העבודה והרווחה אולם הועד זה לא הצליחה לפתור את בעייתם של נכים המעסיקים במקומות עבודה שבהם חל

הסכם קיבוצי המחייב תשלום שכר הגבה משכר המינימום. יו"ר ועדת העבודה והרווחה ח"כ דוד סל (ש"ס), אמר כי יפנה להסתדרות ולמעסיקים בבקשה שיציעו לוועדה הסדר שלא יפגע במעסיקים.

ארגון בזכות, הלוחם למען זכויות אנשים עם מוגבלות, בירך על אישור התקנות אולם הדגיש כי יש לנהוג בהחלטות בקביעת שכר המינימום כדי שזה אמנם יתאם לכשר עבודתו של הנכה אך לא יפלה אותו לדעה.

הארץ 6.11.01

אריאלה סתו - קווים לדמותה

הלכה לעולמה, אריאלה סתו, מפקחת וראש צוות עוסיים בלשכת שיקום משהבי"ט חיפה, לאחר מאבק עיקש במחלת הסרטן. בת 50 הייתה במותה. הותירה בעל ושתי בנות.

אריאלה החלה עבודתה כעובדת סוציאלית שיקומית בלשכת שיקום חיפה ביוני 1977 ועד מהרה מונתה לתפקיד ראש צוות ומפקחת עוסיים, תפקיד אותו מילאה במשך 25 שנה. במהלך עבודתה השלימה לימודי תואר שני באוניברסיטת חיפה בהתמחות שיקום.

עבודת המאסטר שלה עסקה בנושא: " הקשר בין הטיפול השיקומי במצבי אובדן - שכול ונכות לבין תופעת השחיקה המקצועית בקרב עובדי שיקום". מחקר זה היה בבחינת מחקר ראשוני (1982) אשר בדק את תופעת השחיקה המקצועית. השחיקה המקצועית הוגדרה כ: "סינדרום של לאות ריגשית, דה פרסונליזציה, ירידה בתחושת ההגשמה העצמית של העובד ונובעים מקשר ממושך וארוך טווח עם בני אדם בעיקר בסוכנויות בריאות ורווחה". (Maslach 1978) ממצאי המחקר הצביעו על רמת שחיקה גבוהה יותר רק בגורם מעורבות אישית בקרב עובדות השיקום הנמצאות בקשר עם אוכלוסיות במצבי אובדן - שכול ונכות פיזית בהשוואה לעובדות סוציאליות בלשכות הרווחה.

אריאלה התאפיינה ביכולת מקצועית גבוהה, תבונה וראייה רחבה וכוללת. במהלך השנים פיתחה קשרי עבודה ענפים עם גורמים מקצועיים בקהילה ובאקדמיה. היא גילתה מעורבות גבוהה בעבודת השיקום ותמכה בפיתוח פרויקטים ייחודיים לרווחתם של נכי צה"ל בלשכת השיקום.

אריאלה ניחנה ברגישות וכבוד רב למצוקותיהם של המטופלים בדרך של קשר ישיר מכיל ומכבד. היא התאפיינה בחשיבה יצירתית בחיפוש אחר פתרונות ובייעוץ מקצועי והדרכת צוות העוסיים בעבודתם השוטפת. בשנים האחרונות הייתה שותפה לריכוז הטיפול בפדויי השבוי, ביוזם קשר עמם ובקליטתם לתוך המערכת ובטיפול ישיר במצוקותיהם.

במהלך השנים בהן נאבקה במחלתה שמרה על פרטיות, תוך שהיא משדרת אופטימיות, חוזק ועמידות מעוררת כבוד. יהי זכרה ברוך.

גילה שחר, עו"ס לשכת שיקום חיפה

דברים שנאמרו ביום השלושים לפטירתה של גב' שושנה שרר, שהייתה מנהלת במרכז לשיקום תעסוקתי במגדל אור

שושנה,

עברו 30 יום, אך נדמה כי רק אתמול היית בינינו, נעבור ליד חדרך הפתוח ונאמר שלום. זאת הייתה השגרה של כל בוקר שפתח את יום העבודה. החדר שלך הפתוח ביטא את היחס האישי שלך לכל עובד ועובד ונתן את התחושה שה"שלוש" שלך הוא יחיד ומיוחד בשבילו. הייתה לך היכולת המיוחדת להיות מנהלת סמכותית וחברה ואולי נכון יותר לומר חברה ומנהלת. נשמת את המקום ועובדיו, התעניינת בכל אחד מתוך קרבה והתעניינות אמיתית וחום רב. מלבד היותך מנהלת מקצועית מעולה, היה מקום בלבך לפרטים הקטנים של החיים האישיים שלנו מעבר לעבודה, צמתים ואירועים בחיינו ובחיי בני משפחותינו ונטלת חלק בשמחות ולווית אותנו בעתות מצוקה. הכרת כל חניך באופן אישי גם כשלא היית מעורבת במישרין בטיפולו. הזדהית עם קשייו והיית אמפתית מאוד למצוקותיו. זכורים לנו מקרים של חניכים שכבר עזבו את מגדל אור וביקרת אותם בבית חולים, לאחר שנפצעו בתאונה. קצרה היריעה מלהעלות את כל פועלך כאדם, כאיש מקצוע, מנהלת וחברה.

אנו חשים צער, אובדן וחלל ריק.

נזכור אותך תמיד!

את בלבנו לעד!

ההנהלה והעובדים, מגדל אור

בשיתוף עם

החטיבה השיקומית בהסתדרות הפסיכולוגים
והעמותה הישראלית לריפוי בעיסוק

שיקום בעידן של אי-ודאות אתגר או הישרדות?

25-26 בנובמבר 2002, כ"כ"א בכסלו תשס"ב, דן פנורמה, ת"א
מועד אחרון להגשת תקציריכם: 30 במאי 2002

ד"ר רנה פיגון, ע"ס - יל"ר הכנס
אניברסיטת ת"א, ביה"ס לעבודה סוציאלית

חברי הועדה המארגנת

גב' לאה מאיר, ע"ס - יל"ר הועדה המארגנת
משרד העבודה והרווחה, האגף לטיפול באדם המפגר

- גב' נחמה בוש - ע"ס, עיריית הרצליה, המחלקה לשירותי רווחה וקהילה
- גב' צפרא דוויק - ע"ס, יל"ר חומ"ט, משרד הבטחון, אגף השיקום
- גב' ריבה מוסקל - קרן "שלום" לפיתוח שירותים לאדם המפגר ברשימות המקומיות
- גב' רחל נפתלי - ע"ס, המוסד לביטוח לאומי, אגף השיקום
- דד' ליאורה פינדלר - ע"ס, אניברסיטת בר אילן, ביה"ס לעבודה סוציאלית
- גב' חנה פישביץ - ע"ס, משרד הבטחון, אגף השיקום
- סר אהרון פרייברג - ע"ס, "קרן רשת מרכזי אבחון ושיקום מקצועי
- גב' נחמה חדן - ע"ס, משרד העבודה והרווחה, אגף השיקום

חברי הועדה המדעית

ד"ר נירה דנמר, ע"ס - יל"ר הועדה המדעית
המוסד לביטוח לאומי, אגף השיקום

- דד' אילנה דובדבני - ע"ס, אניברסיטת חיפה, ביה"ס לעבודה סוציאלית
- גב' צפרא דוויק - ע"ס, יל"ר חומ"ט, משרד הבטחון, אגף השיקום
- גב' מרים כהן - ע"ס, משרד העבודה והרווחה, האגף לטיפול באדם המפגר
- דד' שלמה לקס - פסיכולוג, הסתדרות הפסיכולוגים, החטיבה השיקומית
- דד' רות טאר - ע"ס, יל"ר ועדת השתלמויות, חומ"ט, "קרן רשת מרכזי אבחון ושיקום מקצועי
- סר אהרון פרייברג - ע"ס, "קרן רשת מרכזי אבחון ושיקום מקצועי
- דד' רות רעף - ע"ס, חומ"ט, משרד העבודה והרווחה, האגף לטיפול באדם המפגר
- גב' רותי שינצקי - מרפאה בעיסוק, העמותה הישראלית לריפוי בעיסוק

נושאי הכנס

1. האדם וסביבתו
2. קהילה מקצועית ותברתית
3. המגזר השלישי כמשאב
4. מדיניות, חקיקה ותקשורת
5. כלכלה ושיקום
6. התערבויות, וגישות חדשות בתחום השיקום
7. טכנולוגיה ומידע
8. המספל השיקומי

בחנות

משרד הביטחון אגף השיקום

משרד העבודה והרווחה

המוסד לביטוח לאומי אגף השיקום

אגף השיקום

קרן "שלום"

האגף לטיפול באדם המפגר

האגודה לקידום העבודה הסוציאלית

מזכירות הכינוס:

חברת דן כנסים בע"מ, ת.ד. 1931 רמת-גן, 52118
טל. 03-6133340 שלוחה 207, פקס. 03-6133341

E-mail: team1@congress.co.il

Web site: www.congress.co.il/shikum02

הגב' ז'קלין כהן עובדת "המשקם" מקבלת פרס "העובד המצטיין" ע"ש נח מוזס מידי נשיא המדינה עו"ס אילה וסיליבר*

כנכה נקלטה בעבודה בבית חולים בנהריה באמצעות "המשקם" וכיום היא משמשת דוגמא ומקור גאווה לעובדי החברה. היא תורמת להעלאת דימוי הנכים, דימויה של החברה וכן יכולת עובדיה אצל גורמי חוץ.

היא משמשת כמזכירת מחקר ופיתוח במעבדה כימית. במסגרת תפקידה מדפיסה בעברית ובאנגלית עבודות מחקר מדעיות בדייקנות וחריצות, מסייעת בריכוז כנסים רפואיים וכן אירועים כמו יום האישה, במסגרת בית החולים.

בנוסף להצטיינותה בעבודה, ז'קלין גם מתנדבת מטעם האגודה למלחמה בסרטן ומבקרת מנותחות שד, הנמצאות בתחילת ההתמודדות עם המחלה והניתוח. היא משמשת כמודל חיובי לשיקום, לכח ולחזרה לתפקוד יומיומי. נענית לכל קריאה לביקור אצל מנותחת חדשה, גם אם הזמן העומד לרשותה קצר. ז'קלין עברה הכשרה בסדנה מיוחדת, שהופכת אותה למתנדבת מקצועית. מעסיקה מסכמים, כי היא מהווה מופת ודוגמא גם במסגרת תפקידה וגם כמתנדבת.

גאוונתנו גדולה בעובדת זו ובכל העובדים בעלי כושר עבודה מוגבל שהוכרו כמצטיינים בעבודה ובפרט באלה שזכו להיות ראויים לקבל את פרס "העובד המצטיין" מידי נשיא המדינה או השר.

בכך ניתנת הכרה עמוקה בפועלם והצטיינותם ובחיזוק "החלק הבריא" שבתוכנו.

*עו"ס אילה וסיליבר, "המשקם"

מבצע "העובד המצטיין בתעשייה ובשירותים" ע"ש נח מוזס, מתקיים כבר השנה ה-27 ואלפי חברות, מוסדות ומפעלים לקחו בו חלק. חברת "המשקם" משתתפת במבצע מזה מספר שנים. כל שנה נבחרים עובדים מצטיינים מקרב האנשים בעלי כושר העבודה המוגבל המועסקים בחברת "המשקם" במפעלים, מתפרות, ענפי הגינון והעיסוקים בחברה. סיפור הצטיינותם בעבודה הינו סיפור מופלא של שיקומם האישי, המשפחתי, החברתי והכלכלי.

הם מתחרים עם עובדים מצטיינים אחרים על 20 העובדים המצטיינים הבכירים מכולם. פעמים רבות זכו עובדים מצטיינים בעלי כושר עבודה מוגבל במגן ההצטיינות בעבודה מטעם נשיא המדינה או מגן שר התעשייה והמסחר, שהמבצע נערך בחסותו. עובדת מצטיינת שלנו זכתה השנה להמנות בין עשרים העובדים המצטיינים מהתעשייה והשירותים (שביניהם גם שתי עובדות סוציאליות) ולהיות בין מקבלי מגן ההצטיינות בעבודה מידי נשיא המדינה, מר משה קצב.

מהמצטיינים הבכירים המקבלים המגן מידי הנשיא, נדרשת לא רק הצטיינות בעבודה, אלא גם תרומה ייחודית לחברה. הגב' ז'קלין כהן זכתה במגן הצטיינות מידי הנשיא ולהלן תמצית דברי ועדת השיפוט העליונה של מבצע "העובד המצטיין" שמצאה אותה כראוייה לפרס:

"ז'קלין כהן היא הרבה יותר ממזכירה רפואית. ז'קלין היא שגרירה של ממש עבור כל הנכים במדינה.

האגודה הישראלית לטיפול במשפחה
ובנישואין ולחינוך בחיי המשפחה
בשיתוף עם איגוד רופאי משפחה בישראל

שמחים להזמינכם ליום עיון בנושא:

**"טיפול משפחתי רפואי (Medical Family Therapy)
מבט על מודלים ודרכי התערבות"**

יום עיון זה מיועד לכל איש מקצוע המטפל במשפחה המתמודדת עם חולי
ו/או נכות.

יום העיון יתקיים ביום שלישי ה- 28 במאי 2002, יז' בסיוון תשס"ב, בסמינר
אפעל - רח' היסמין 1, רמת אפעל. בין השעות: 08:30-15:30.

בתוכנית:

☆ הרצאות מליאה:

על רפואה במאה ה- 21 והשלכותיה על החברה-פרופ' מרדכי שני.
חשיבה אינטגרטיבית ביחסי גוף נפש, התפתחויות חדשות-דר' מאיר ברגר

☆ קבוצות דיון בנושא מודלים טיפוליים להתערבות במשפחה:
מרצים משתתפים: מרגלית דרורי MSW, דר' שאול נבון, דר' רנה פיגין,
דר' אנדרה מטלון וצביה נחמי MSW, דר' סינתיה כראל וצוות היחידה
במרכז שניידר.

☆ הצגה: "חזרתי משם" / עירית גדרון.
בתום ההצגה יתקיים דיון עם השחקנית ואנשי מקצוע על נושאי ההצגה.

☞ לפרטים והרשמה ניתן לפנות למשרד האגודה בטלפון: 03-6480833 ☞

אגודת:

עמותת חומש, אצל איגוד
העובדים הסוציאליים,
רחוב ארלוזורוב 93 תל אביב
טל. 09-7429637

Email: homesh@zahav.net.il

עיצוב הדפסה והפקה:

טל: 03-6477783